

1958

Doğan Kardeş

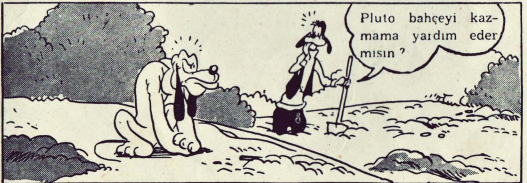
Haziran 1958 ★ 100 Kuruş

WALT
DISNEY'S

PLUTO

İşte Tatil...

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

Sayı : 471 - Haziran 1958

Fiatı : 100 kuruş

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden: Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek Sokağı No. 27, Kat 1 ★ Mektup adresi: Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 36 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayın-evi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları : Yıllık 12 lira, altı aylık 6 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer: Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basım-evi - İstanbul

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

KİŞİ gitti. Bahar geçiverdi. Bunlarla birlikte sınıf ve dersler de sona erdi. Tatil mevsimine, yaz güneşine, açık havaya kavuştuk. Ders yılı içindeki çalışmalarının güzel neticelerini elde eden okuyucularımızı tebrik ederiz. Bekledikleri neticeye, türlü sebeplerden, erememiş olanlara da gelecek yıl için başarı dileriz. Bütün okuyucularımızın tatil aylarını sağlıklı, eğlenceli ve faydalı faaliyetlerle neşe içinde geçirmeleri en samimî dileğimizdir.

Deniz ve göl yakınlarında oturanlar için yaz yüzme, kürek çekme... gibi su sporları mevsimidir. Hele deniz, bundan yolu ile faydalanmayı bilenler için, hem sonsuz bir eğlence kaynağı, hem de vücut sağlığı için çok tesirli bir kuvvet ilacı olabilir. Fakat bazı noktalara riayet etmek şartı ile.

Her yaz bilgisizlik, ihtiyatsızlık yüzünden suda boğulanlar oluyor. Daha geçen ay içinde İstanbul'un göbeğinde açılan büyük bir caddenin kenarındaki çukur sahaya yağmur sularının birikmesi ile meydana gelmiş bataklıkta oynayan iki çocuk boğularak öldü.

İşte bunları düşünerek sevgili okuyucularımıza deniz ve sulardan faydalanmak için riayet edilecek şartları, bu yıl da, hatırlamak istedik.

1. Deniz ve göl banyolarına başlamadan önce bir hekim muayenesinden geçip onun tavsiyelerine göre hareket etmelidir. Hele kış aylarında hastalık geçirmiş olanlar için buna mutlaka lüzum vardır.

2. Suya yemekten sonra en az iki saat geçmeden girilmemelidir. Tok karınla hemen suya girmek çok tehlikelidir.

3. Suya girmek için en uygun vakit saat 10 ile 12 ve 15 ile 17 arasındır.

4. Suda çok durmamalıdır. Vücutta titreme belirirse hemen çıkmalı ve biraz koşarak ısınmalıdır.

5. Kızgın güneşte çok durmak tehlikelidir. Bundan sakınmalıdır.

6. Pek iyi yüzme bilenler bile kıydan fazla açılmamalıdır.

7. Bataklık ve sazlık göllere, ne kadar sığ olursa olsun, asla girmemelidir. Böyle sular son derece tehlikelidir.

8. Kumsal ne kadar geniş ve sığ olursa olsun ayakların dibe değmesine güvenerek kıydan fazla açılmak tehlikelidir. Ayak altında kumların kayarak insanı su içinde bir çukura götürüp boğulmasına sebep olduğu her sene deniz mevsiminde görülüp işitilen vak'alardandır.

Sığ kumlukta yüzen ve oynayan küçükler bunu hatırlamalı, sahilde, icabında kendilerini kurtaracak kimselerden uzaklara açılmamalıdır.

Bu sekiz şarta riayet ederseniz denizin ve suyun bol bol tadını çıkarır ve vücutta istifade edersiniz.

Hepinize şen günler ve güzel eğlenceler !

Şeytana Uyan Çakal

YERYÜZÜNDE yaşayan bütün canlıların içinde en hor görülüp, nefret edile-ni çakaldır. Hiçbir hayvan onu sevmez, onunla arkadaşlık etmez, ona inanmaz. Herkes ona hain gözüyle bakar. O, dünya durdukça böyle yalnız başına yaşıyacaktır. İşte size çakalın hikâyesi :

Tanrı dünyayı yarattığı zaman bütün canlılara şunu sordu :

— Ne olmak istiyorsun ?

Canlıların bazıları :

— Yükseklerde, çok yükseklerde uçmak istiyoruz, dediler.

— Pekâlâ, sizleri kuş yapacağım; çeşit çeşit, renk renk kuşlar. Bir kısmınız büyük, bir kısmınız da küçük olacak.

Bazıları :

— Biz suda yaşamak istiyoruz, dediler. Her zaman sularda yüzüp tertemiz olacağız. Suda kolayca yüzmemiz için ufak kanatlar isteriz.

— Pekâlâ, sizleri de türlü türlü balık yapacağım; büyük balıklar, küçük balıklar. Orada dünyanın sonuna kadar yaşayın.

Bir kısmı da :

— Biz dağlara tırmanmak, vâdilerde koşmak, ormanlarda yatıp uyumak, kısacası dünyayı görmek ve tanımak istiyoruz, dediler.

— Pekiyi, sizler de hayvanlar âlemi olacaksınız; her çeşit hayvan. Bazılarınız büyük, bazılarınız küçük. Yeryüzü sizin eviniz olacak ve hep orada yaşayacaksınız.

Bir kısmı da :

— Bizler, sizin gibi akıllı olmak istiyoruz, dediler.

Tanrı buna çok memnun oldu ve :

— Sizler de insan olacaksınız, yaratıkların en üstünü ! dedi.

Böylece canlıların her biri istediği hayatı seçti. Hepsi de birbirine dost, can ciğerdi. Aynı dili konuşuyor, beraberce oynuyor, şarkı söylüyorlardı. Her akşam canlıların büyük toplantısında buluşuyorlardı. Çok mesuttular. Aynı sudan içiyorlar, tabiatın bol bol verdiği bitkiler, meyvalar, yapraklarla besleniyorlardı.

Günlerden bir gün çakal öbürleriyle beraber oynayıp

şarkı söylemek için toplantıya gelmedi. Geride kalarak bir çallığa gizlendi. Kendi kendine :

— Toplantılardan bıktım. Her gün çayır, ot, meyva yemekten de usandım. Bunlar hoşuma gitmiyor artık. Canım ne olduğunu anlıyamadığım başka şeyler çekiyor, dedi.

Herkes toplantıya gittiği için ortalık pek sessizdi. Dost güneş toprağı ısıtıyor, şifalı ışıklarını sunuyordu. Çakal, sıcağı görünce uzanıp derin bir uykuya daldı. Uykusunda şeytan ona görünüp burnuna et koklattı.

— Aç ağzını yum gözünü, bak ne kadar lezzetli bir şey yiyeceksin, dedi.

Çakal, burnuna taze et kokuları tüterek uyandı.

— Et, et. Ne kadar da güzel kokuyor.

Şeytan hiç durmadan :

— Bir dene bakalım, diyerek onu dürtüyordu.

Çakal şeytana uydu. Eti tattı. Bir daha da ot yemeğe tövbe etti. Derken neşe içinde toplantıdan dönen pamuk kuyruklu tavşan kardeşi gördü. Üzerine saldırdı, parçalayıp yedi.

İşte canlılar arasında ilk defa kötülük tohumu böyle atıldı.

Çakal bundan sonra bir daha toplantıya gitmedi. Her gün çallığın arkasına giz-

lendi. Küçük hayvanlardan biri ona rastlayınca neşe içinde selâm veriyor, halini hatırını soruyordu. Toplu halde onlara hiçbir şey yapamıyordu ama, içlerinden birini yalnız bulunca hemen saldırıp öldürüyordu. Fakat havada uçuşan kuşlar, çakalın yaptıklarını gördüler. Küçük hayvanlara olanları anlattılar. Artık hiçbirisi ne onun yanına gidiyor, ne de konuşuyordu. Gördükleri zaman hemen kaçıp saklanıyorlardı. Kötülüğün sonunda korku işte böyle doğdu.

Küçük hayvanlarla kuşların kalbine korkuyla beraber şüphe de yerleşti. Hayvanlar birbirlerinden korkmağa başladılar. Daha büyük hayvanlar yanlarına yaklaşınca hemen bir köşeye gizleniyorlardı.

— Bir zamanlar çakal da bizim dostumuzdu. Üzüm üzüm baka baka kararır. Bunların da bir gün bize saldırmıyacağını nereden bilelim ? dediler.

Kuşlar, yüksek ağaçlardaki yuvalarından dışarı çıkmaz, küçük hayvanlar da toplantıya gelmez oldular. Artık büyük dostlarıyla ne şarkı söylüyor, ne de oynuyorlardı.

Toplantı başlayınca büyük hayvanlar etraflarına bakınıp :

— Küçük hayvanlarla çakal neden artık gelmiyorlar ? Kuşlar niçin ağaçların tepesinde tünüyorlar ? Eski neşeli toplantılarımıza ne oldu ? diye birbirlerine soruyorlardı.

Kuşlar ağaçların üstünden :
— Çakalın huyu değişti.

SAAT VE BASTON

Alman kırallarından birinin yazlık şatosundaki oda uşağı, kiralı o kadar seviyordu ki, kendi eli ile yaptığı bir bastonu kiralım şehre döneceği gün, yaveri ile ona takdim etti.

Kiral uşağının bu sade ve samimi hediyesinden pek memnun olmuştu; karşılık olarak o da uşağa şehirden bir cep saati gönderdi.

Bir müddet sonra kiral yine şatoya geldi. O gece uşak sabahlara kadar uyumadı, kiralı kendisine hediye ettiği saat için bir teşekkür nutku tasarladı. Ertesi gün huzura çıkınca söyleyecekti.

Ertesi gün kiral uyanınca uşağı çağırdı. Uşak odaya girdi : teşekkür nutkunu söyleyecekti; «Haşmetlim,» dedi, fakat öyle heyecanlandı ki dili tutuldu, sustu kaldı...

Kiral; «Galiba bir şey söyleyecektin» dedi, «dur ben sana yardım edeyim; sözünün konusu ne?»

Uşağa biraz cesaret geldi ama ancak :

«Saat, saat, haşmetlim» diyebildi. Yine sustu.

Kiral güldü ve başını, teşekkür eder gibi, eğerek; «Ha, anladım,» dedi. «Baston, baston.»

Kendinden küçükklere sevgi göstermiyor. Kuşları, tavşanları, önüne gelen her şeyi öldürüp yiyor, diye bağırıyorlar.

Büyük hayvanlar çakala çok kızdılar. Zavallı küçük hayvanlara da pek acıdılar. Korku, hayvanları çekingen ve ürkek yaptı. Pamuk kuyruklu tavşancıklar :

— Çakal sinsice sokularak konuştuklarımızı dinliyor, bizi nerede bulabileceğini biliyor. İyisi mi biz kendi aramızda anlıyabileceğimiz bir dille konuşalım, dediler.

Kuşlar da aynı şekilde tünüyorlardı. Onlar da kendi aralarında bir dil kurdular. Çok geçmeden hayvanların hepsi birbirlerinden şüphe ettiler. Yalnız kendi aralarında anlıyabilecekleri işaret ve seslerle konuşmağa başladılar. Korku her yere sinmişti. İnsanlar bile kendi aralarında anlaşabilecekleri diller kurdular. Artık o eski güzel toplantılar sona

ermişti. Bir yerde birbirlerine rastlasalar sadece selâm verip geçiyorlardı.

Bir zaman sonra Tanrının bütün yaratıklarına verdiği genel dil unutuldu. Artık bir daha yaratıkların birbirleriyle dost olmaları imkânsızdı.

İşte hayvanlar arasında çakalın en nefret edilip hor görülmesinin sebebi budur. Hiç kimse onu sevmez, onunla arkadaşlık etmez. O artık her yerden kovulan bir sürgündür.

Ayhan Birand

Romada San Pietro kilisesi

Benzeri Olmayan Bir Devlet Vatikan Şehri Devleti

ÖZCAN'ın dayısı anlatıyor: İstanbulumuzun bir köşesinde etrafı kale duvarları ile çevrilmiş, içerisinde bahçeler, saray binaları, köşkler bulunan bir yer vardır: herkesin bildiği Topkapı Sarayı Müzesinin bulunduğu yer.

Roma'da da şehrin içinde etrafı yüksek duvarlarla şehirden ayrılmış bir bölge vardır; fakat bunun genişliği bizim Topkapı Sarayı sahasından daha azdır: yarım kilometre kareden biraz daha küçük. Karşı sayfada oranın havadan çekilmiş bir resmini görüyorsunuz; sahanın sınırı resimde kalın beyaz çizgi ile iyice belirtilmiştir. Bu sınırlar içinde kalan arazi Roma şehrinden ve

İtalyan devletinden tamamiyle ayrı olan bağımsız Vatikan Şehri Devletinin ülkesidir.

Vatikan Şehri Devletinin özel bayrağı, kendisine göre bir hükümet teşkilâtı, parası, posta pulu, posta telgraf, telefon ve radyosu, demiryolu vardır. Nüfusu sadece (1000) kişi kadardır, bunlar da büyük din adamları ile devletin türlü hizmetinde vazifeli olan kimselerdir.

Yetmiş kişilik bir muhafız kuvveti Papalığın askeri kuvvetini teşkil eder. Muhafızların hepsi İsviçrelidir. Kıyafetleri ve silâhları dört asır önceki gibidir, o zaman dan beri değişmemiştir.

Devletin reisi Papadır.

İdare işlerine bakan bir hükümet reisi ile, şehir işlerine bakan bir belediye reisi vardır ki, bunları Papa tayin eder. Papa, kardinallar, yâni en yüksek rütbeli din büyükleri tarafından kendi aralarından seçilir ve ömrünün sonuna kadar vazife başında kalır. Şimdiki papa XII. Pius'tur.

Bu pek küçük devletin dünyada âdeta büyük devletler gibi nüfuzu ve itibarı vardır. Papa bütün katolik devletlere ve katolik, hattâ hristiyan olmayan bazı devletlere elçiler gönderir ve Vatikan'da da o memleketlerin elçileri bulunur. Katolik devletlerde Papanın elçileri sırada başka devlet elçilerinden önce gelirler.

AYNANIN SIRRI

Aynalar ilk olarak Venedikte yapılmaya başlanmıştı. Venedik hükümeti bu sanatın sırrını yabancılardan saklamak için ayna fabrikalarını Murano adasına taşıtmıştı. Orada, aynadan başka, beyaz ve renkli camdan vazo, kadeh, bardaklar da yapılırdı. Venedik cam eşyaları dünyaca tanınmış sanat eserlerinden sayılırdı.

Murano adasındaki kırk cam fabrikasında birkaç bin işçi çalışırdı. Sanatkâr camcılar Venedikte, asilzadeler kadar saygı görürlerdi. Adayı, camcılardan seçilmiş bir heyet idare ederdi. Yalnız hiçbir camcı yabancı memleketlere gidemezdi. Gidenlerin aileleri bile ölümlle cezalandırılırdı. Böyle olduğu halde, Fransızlar, çok büyük para sarfederek, kurnazlıkla, bunlardan birkaçını kaçırabilmişlerdi. Bu suretle aynanın sırrı önce Fransa'ya sonra bütün dünyaya yayıldı.

Eskiden Papalık devletinin geniş toprakları, ordusu ve donanması vardı, bir zamanlar Avrupa kiral ve imparatorları papalara boyun eğlerdi. O devir çoktan geçti, fakat papaların katolik milletler üzerindeki manevî ve ruhanî nüfuzu hâlâ bâkidir ve kuvvetlidir. Yeryüzünde katolik mezhebine inanan, sayısı 300 milyonu aşan insan vardır ve bunlar dinî hususlarda papaya o derece bağlıdır ki din meselelerinde papanın sözünü Tanrının sözü gibi dinlerler ve sayarlar, zaten onlarca papa Hazreti İsanın yeryüzünde vekilidir. Küçük Vatikan şehri devletinin büyük önemi işte bundan dolayıdır.

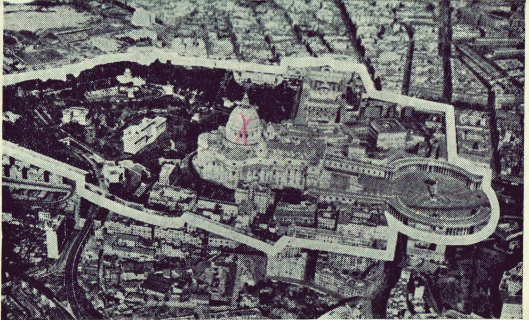
Her yıl Vatikanı on binlerce katolik ziyaret eder, hele büyük dinî bayramlarda ziyaretçiler yüz binlerle sayılır. Papalık devletinin gelirini dünyanın her yerinde zengin katoliklerin bağışları sağlamaktadır.

Dünyanın en büyük ve en

güzel kilisesi olan San Pietro Vatikan şehri bölgesi içindedir. Vatikan sarayı da pek büyüktür; oda ve salonlarının sayısı bini aşar. Dünyanın en zengin müzelerinden biri Vatikandır. Büyük ressam ve heykeltıraşların eserlerinden toplanmış resim ve heykel koleksiyonu eşsizdir.

Vatikan kütüphanesinde 350 bin basma kitap ile 70 bin yazma eser vardır. Bunlardan başka, bir astronomi rasathanesi ile mükemmel bir basımevi bulunan Vatikanda, İtalyada çok okunan ve önem verilen gündelik bir gazete de çıkmaktadır.

A. B.

Roma'nın içinde Vatikan şehri (Havadan görüşü)

Sebze Bahçesinde

SELMA ile Metin o gün sokullarında yapılan «Gürbüz Çocuk» yarışmasında birinci gelmişlerdi. Bu güzel haberi bir an önce annelerine müjdelemek için zıplaya zıplaya bahçede koşarken az kalsın narın yapraklı yeşil salataların üstüne düşeceklerdi. Bereket versin ki, uzun boylu mısırlara tutundular. Mısır sapları iki kardeşin eteklerini sımsıkı tutup bırakmadılar. Metin :

— Eteğimi bırak, diye söylendi. Bu kadar gürültüye sebep yok ki... Bizim yarışmayı kazanmamızda hepinizin payı var. Herkesin, sebzelerin ne kadar faydalı olduğunu anlaması için bir gösteriş yürüyüşü yapacağız. Sizler de katılacaksınız. Bu sırada Selma neşe içinde söze karıştı :

— O kadar seviniyoruz ki! Sizden aldığımız kuvvetli besinlerle gelişip büyüyorum. Mısır :

— En önde kim yürüyecek ? diye sordu. Bu benim hakkımdır. Bütün kış size en kuvvetli besiyi ben veriyorum.

Bu sırada gözleri kızgınlıktan fırlayan patates :

— Sen mi ? diye bağırdı. Bütün yıl her gün sofrada ben bulunurum. Kuvvetli olmaları için nişastayı, sağlıkları için de madeni tuzları ben sağlarım. Kabuğumdaki cevher de hiçbirinizde yoktur.

Güneşin sıcaklığında yayılmış kırmızı domates bunu iştince öfkeden büsbütün kızardı.

— Hah ha, demek öyle.. Benden biraz büyük olduğun için bu şerefi çalmağa çalışıyorsun. Vitaminlerini ben vermiyor muyum ? Ben hepinizden faydalıyım. Aile doktorları küçücük bebekler için bile beni tavsiye ediyorlar. Tencerelerde türlü türlü yemeklerim pişirilip lezzetle yeniyor.

Metin :

— Canım, kavgaya etmeyin,

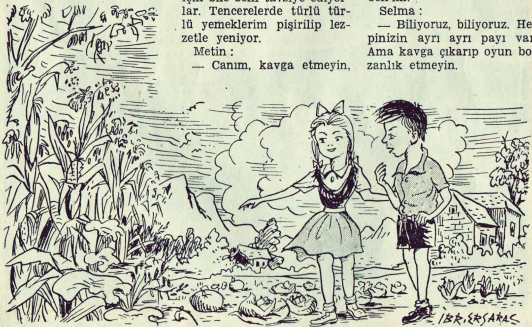
diye yalvardı. Bunu duyan ıspanak :

— Söylemiyeyim de ne yapayım? Ben olmasaydım haliniz yaman olurdu. Hem kanınıza lazım olan demiri veriyorum, hem de vücudunuzdaki zehirleri atmanıza yardımcı ediyorum.

— Demir mi ? Böyle bağırarak fasulye idi. Ufacık saplarının ucundaki taze yeşil fasulyeler öfkeden titreyorlardı. Kimmiş o bakayım? İçinizde en çok demiri olan ben'im.

Selma :

— Biliyoruz, biliyoruz. Hepinizin ayrı ayrı payı var. Ama kavgaya çıkıp oyun bozanlık etmeyin.

18.8.54

O anda solgun renkli kereviz şemsiye gibi yapraklarını sallıyarak :

— Çok alâ, çok iyi! Hepinizi dinledim. Bence hak yerini bulmalı. Ben olmasaydım, tatil günlerinin zevki çıkar mıydı? Bütün çocukların sinirlerini kuvvetlendiren, onları neşelendiren ben değil miyim?

Bodur boylu yeşil salata söze karıştı.

— Sinirleri dinlendirmeye en fazla ben yararım. Bol bol madenî tuzlarımla yiyeceklere canlılık ve kuvvet veririm. Fazla övünmek gibi olmasın ama, vitamin bakımından da çok zenginim.

— Canlılık mı?

Bu serinkanlı ses bahçenin bir köşesinden geliyordu.

— Benim ilk, orta ve son adım serinlik, cana can kattandır. Bana hıyar derler. Cilde de çok yararım.

Meşhur kokusunu etrafa yayan soğan :

— Bu kadar da övünmeyi hiç sevmem, dedi. Ya ben ne söyleyeyim. Hem vücuttaki kanı temizlerim, hem de yemeklerinize lezzet veririm.

Olduğu yerde durmadan gülen tombul bir lâhana :

— İçinizde bu meseleyi çözecek benim galiba, dedi. Hepiniz de birer doktor keşildiniz.

Metin :

— Sen ne düşünüyorsun ? diye sordu.

Selma da :

— Ah ne olur, bir hal çaresi bul, diye yalvardı.

Lâhana :

— Elimden gelen yardımı yapacağım. Sonbaharda size kükürdü kim veriyor ? Niçin en önde ben gitmiyeyim ?

Selma :

— Sen de ötekiler gibi iddialısın.

Metin :

— Eğer kavga ederseniz gösteri yürüyüşünden vazgeçerim, diye bağırdı.

Alış Veriş

Çarşıda bir kavuk beğenir Hoca.

Sorar satıcıya : — «Ağam, kaç akça ?»

— «On akça !» — «Peki güzel ! Sar bana şunu !»

Tam koluna kıştırıp kavuğunu

Gidecek; vazgeçer. Der ki : — «Şu kaçça ?»

— «Cüppeyi mi sordun ? O da on akça.»

— Âlâ ! Al şu kavuğu, zahmet sana,

Yerine de o cüppeyi ver bana.»

Bakmadan sağa sola,

Alır cüppeyi Hoca, düşer yola.

Böyle sesiz sadasız gitmesi üzerine

Adam seslenir : — «Hey ! Hocam ! Baksana !

Cüppeyi parasız mı verdik sana ?»

Hoca kızar; çıkışır satıcıya :

— «Neden ? Yerine kavuğu verdik ya.»

— «Kavuğun parasını vermedin ki...»

O zaman büsbütün kızar seninki,

— «Arkadaş, der, sende de akıl varsa ben neyim !...»

Kavuğu almadım ki parasını vereyim.»

Orhan Veli KANIK

Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan «Nasrettin Hoca'dan 70 Manzum Hikâye» adlı kitaptan

Tombul lâhana :

— Benim umurumda bile değil, dedi. Bahçemden ve yerimden çok memnunum.

İlk defa olarak bütün sebze lâhanaya hak verdiler.

— Fakat eğer daha sonra bir yürüyüş yapılacaksa en önde ben gideceğim. Her zaman bana «Baş Lâhana» demez miydiniz ? Öyleyse en başa ben geçeyim.

Selma ile Metin :

— Hakikaten de tıpkı bir başa benziyorsun, diye gülüşerek eve doğru koşuştular.

Alageyik

SADECE bizim kasabada değil, bütün dünyada benim geyiğimin bir eşi daha yoktur. Siz hiç hayatınızda ön ayaklarını insan gibi masaya dayayıp gazoz içen, patates kızartması yiyen geyik gördünüz mü?

Onu bulduğum zaman daha iki, üç aylık ufak bir yavruydu. Bir çiftlikte oturan arkadaşımı ziyaretten dönüyordum. Seyrek ağaçlıklı dağ yamacında ilerlerken önümden tavşanlar kaçıyor, çayırın üstünde çekirgeler zıp zıp sıçıyorlardı. Birden yamacın kenarında küçük bir geyik yavrusu belirdi. Aynı anda iki el silah sesi duydum. Avcının kurşunu zavallı hayvanı dört buçuk metre aşağıdaki dereye yuvarladı. İki büyük taşın ortasına sırtüstü sıkıştı. Oradan kurtulabilmek için dört ayağıyla havayı eşeliyor, sanki gökyüzünde tutunacak bir yer arıyordu. Atımdan indim. Hayvanı kurtaracak bir çare aramağa başladım. Zavallı geyik ağlıyordu. Hiç hayatınızda bir geyiği ağ-

larken gördünüz mü? Gözlerinden sicim gibi yaşlar boşanıyor, tıpkı bir insan gibi inliyordu.

Bana en çok gözlerinin bakışı tesir etti. İri kahverengi gözleriyle yalvararak bakıyor, belki de kendisini benim vurduğumu zannediyordu.

— Geyikçik, seni ben vur-

Güzel Sözler

- ★ Ürkek kedi fareyi cesur eder.
- ★ Köre ayna verirsen ondan teşekkür bekleme.
- ★ Gelin güzel olunca giyinmesi kısa sürer.
- ★ Nazık bir «Hayır» kaba bir «Evet» den daha iyidir.
- ★ Hasetçinin kimseye faydası yoktur, en büyük zararı da kendisinedir.

madım. Dur bakalım. Elbette bir kurtuluş çaresi bulacağız.

Kendi kendime konuşurken yanıma avcı geldi.

— Vah vah, ne kadar da küçükçük bir yavruymuş, dedi. Ağacın altında duruyordu. Dalları onun boynuzları sandım. Aldanmışım meğer. Kurtarabilecek miyiz acaba?

Avcıya bir daha sefere daha dikkatli olmasını söyledim.

— Eğer dikkat etmeden ateş ederseniz, hayvan yerine yanlışlıkla insan da vurabilirsiniz.

— Haklısın oğlum. Şimdi şu çukura inelim de hayvanı çıkarmıya çalışalım. Hareket ettiğine bakılırsa yarası ağır değil!..

İkimiz beraber yamaçtan aşağı indik. Ufacık sivri tırnaklarıyla bizi tepmemesi için ayaklarını mendilimle bağladım. Sonra kaya parçalarından birini iterek hayvanı kurtardık. Kurşun deriyi delmişti ama, yara ağır değildi. Ayaklarını çözerken avcı:

— Acaba kışı geçirebilir mi? dedi. Ben bunu vurmazdan birkaç dakika önce arkadaşım dişi bir geyik vurdu. Bunun anası olmalı.

Hiç sesimi çıkarmadan yavruyu kucakladım. Yamaça tırmanıp atıma bindim. Avcıya:

— Eve götürüp besleyeceğim, dedim. Adını da Alageyik koydum.

Yolda giderken amcama ne söyleyeceğimi düşünüyordum. Amcam her hangi bir şey için evet veya hayır dedi mi, bir daha sözünden dönmézdí.

— Allah vere de Alageyik amcama, bana baktığı gibi yalvaran gözlerle baksa da onu insafa getirse, diye dua ediyordum.

Eski ahırda Alageyiğe samandan bir yatak hazırladım. Amcam bakkal dükkânıyla kahvehaneyi açtığından

beri artık inek beslemiyorduk. Alageyiğin yaralı boynuna merhem sürerken içeriye amcam girdi. Durdu, bana dikkatle baktı :

— Adını ne koyacaksın ?
Artık Alageyik benimdi.

Bütün av mevsimi boyunca geyiğimi ahırdan çıkarmadım. Bana o kadar alıştı ki, nereye gitsem peşimden geliyordu.

Yazın amcamın kahvesinde çalışırdım. Bir gün tezgâhın üstüne bir şişe gazozla bir tabak patates kızartması koydum. Sonra kapının önünü süpürmek için dışarıya çıktım. Geri döndüğümde ne ile karşılaştım biliyor musunuz ? Alageyik gazoz şişesini devirmiş, şişeye ağzını dayamış, fışıldayan gazozu içmiyor mu ? Tabaktaki patateslerin de bir kısmını kemirmiş.

Bundan sonra her zaman tezgâha Alageyik için bir şişe gazozla, bir tabak pata-

tes kızartması koymağı âdet edindim. Herkes kahkahalarla gülerек geyiğimi seyredirdi.

Bir akşam amcam geyiğimle birlikte kahvehaneye gelmemi söyledi. Bazı müşteriler Alageyiğin gazoz içi-

şini seyretmek istiyorlardı. Kahvehanenin bir duvarı boydan boya camdı. Buradan biraz ilerden akan nehri seyrederdik. Benim Alageyik ve atımdan sonra en çok sevdiğim şey geceleri bu cam duvardan nehrin manzarasını seyretmekti.

O akşam Alageyik her zamanki gibi neşe içinde gazozunu içip, patatesini yerken müşterilerden biri elinde bir çift geyik boynuzuyla yanı-

na geldi. Gülerек boynuzları geyiğin başına tuttu.

— Birkaç sene sonra sende böyle olacaksın, dedi.

Alageyik tezgâhın arkasındaki aynaya baktı. Boynuzlu halini pek beğenmemiş olmalı ki, kulaklarını oynatıp kuyruğunu hafif hafif salladı. Sonra birden hızla döndü. Büyük cam pencereye daldı.

Uzun zaman Alageyiğimi bulamadım. Bir gün kahvehanenin önünde otururken onun yavaş yavaş yaklaştığını gördüm. Sevinç içinde geyiğime sarıldım. Amcam onu salıvermemi söyledi ama, müşteriler cam parasını ödedikleri için zorla amcamı kandırabildim.

O sene av mevsimi erken başladı. Aynı zamanda okullar da açıldı. Amcam Alageyiği salıvermem için durmadan ısrar ediyordu.

— Bu hayvan da başımıza dert oldu, diyordu. Hem seb-

Yersiz Korku

Metin'le beraber yılık de-
ğirmenin altındaki karanlık,
kasvetli ve dar su yoluna
bakarken ürperdiğimizi his-
settik. İkimiz de yaşımıza
göre cesur sayıldık ama,
dar boğazdan ağır ağır a-
kan karanlık sular insana
âdeta dehşet veriyordu. Kır-
larda dolaşırken eski bir de-

ğirmenin su kemerine gel-
miştik. Harap duvarları su
kanalının üzerinde esrareng-
iz bir güzellikte duruyordu.
Kemere baştan başa çeşit
çeşit yabancı bitkiler salkım
saçak asılmış ve her tarafı
yosunlar kaplamıştı. Su yo-
lundan geçerken zaten aca-
yip hayallerle dolu olan ak-
lımıza kale zindanları, ma-
ğara cadıları, canavar ve ej-
derha hikâyeleri geldi. Me-
tin'le beraber iki sopa yap-
tık ve soğuk sularla yürüme-
ğe başladık. Su, ne kadar da
soğuktu.

Vakit akşama doğruydü.
Dağın kenarındaki derelerde
tekinsiz gölgeler oynayıyor-
du. Su kemerinin karanlık
sularında yürümeye başla-
mıştık ki, çirkin, sıska bir
balıkçıl kuşu acı acı haykı-
rarak bacaklarını sallaya

sallaya dere tarafına uçtu
gitti.

Balıkçıl kuşunun feryadı
bizleri birden ürktülmüştü
ama, yine de yolumuza de-
vam ederek karanlık su yo-
lunda ilerliyorduk. Ansızın
karanlığın içinde kocaman
bir şeyin yanımızdan sürtü-
nerek geçtiğini farkettilik.

Korku içinde geri dönüp
kaçmağa başladık. Suyun di-
bi yosunla kaplı, çok kaygan-
dı. Birden Metin'in ayakları
kaydı, can havliyle bana sa-
rıldı; ikimiz beraber çamur-
lu suya düştük.

Çığlıklar koparak kendi-
mizi dışarı atınca bizi çok
korkutan şeyin ne olduğunu
gördük. Bu, ne bir cin, ne
cadı, ne de canavardı. En az
bizim kadar ürkmüş, alaca
karanlığa doğru uçan zarar-
sız bir yarasaıydı.

ze bahçesini mahvetti, hem
de ona buna tos vuruyor.
Birisini yaralayacak diye
korkuyorum.

Fakat ben, Alageyiğime bir
türlü kıyamıyordum. İnsan-
lara o kadar çok alışmıştı
ki, muhakkak bir avcı gö-
rünce kaçacağı yerde yanına
gelirdi. Amcama yalvardım.
Hattâ ağladım. Ama nafile.
Bir gün amcam :

— Bu hayvanı yarın or-
mana götür, havaya ateş e-
derken üstüne avuç avuç
kum at. Bak nasıl kaçıp gi-
decek. Bir daha da insanla-
ra yaklaşmaz, dedi.

Üzüntüden âdeta hasta ha-
si oldum. Alageyik artık be-
nim candan bir arkadaşım
olmuştu. Öbür geyiklerle be-
raber dere tepe dolaşırken
hayatından çok memnun o-
lacağını biliyordum ama, ne
de olsa insan yetiştirdiği
hayvanlara alışıyor. Alage-
yik artık büyümüştü. Başın-

da sivri boynuzları geli-
mişti. Fakat ormana bırak-
tığım zaman onu avlarlarsa
yazık olmaz mıydı ?

O gece bir gazeteci Alage-
yiğin resmini çekmek iste-
di. Tezgâhın üstüne gazoz
şişesiyle, patates kızartması
hazırladım. Etraftakilere :

— Sakın hayvanı ürktü-
meyin. Tekrar camı kırma-
sın. Zaten yarın ormana bi-
rakacağım.

Sözümü bitirmeden ağla-
mağa başladım.

Tam o sırada gazeteci res-
mi çekti. Filâş parlar parla-
maz Alageyik cama atıldığı
gibi dışarıya fırladı. Onu
ahırda korkudan tir tir tit-
erken buldum.

Karanlıkta sevip okşarken
aklıma bir fikir geldi. Yarın
muhakkak geyiğimi salıve-
recektim. Av mevsiminde
canlı kalması için onun öbür
geyiklere benzememesi lâ-
zımdı.

Ertesi gün ormana gitme-

den önce geyiğimi boyadım.
Başına, vücuduna kırmızı
beyaz benekler serptim.
Manzara gerçekten gülünç-
tü. Alageyiğim sanki acayip
bir zebra olmuştu.

Ormanda havaya ateş edip
üstüne avuç avuç kum atın-
ca hemen yamaca tırmandı.
Sonra döndü. Olanlara bir
türlü inanamıyormuş gibi
dargın gözlerle bana baktı.
Tekrar havaya arka arkaya
ateş ettim.

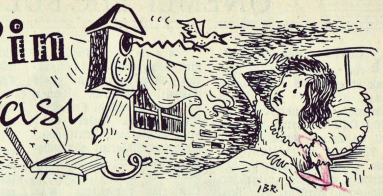
Onu en son çamlığın için-
de kırmızı beyaz benekleri
güneş ışığında pırl pırl ya-
narak koşarken gördüm.

Gazeteci geyiğim hakkın-
da bir yazı yazdı. Bütün av-
cılar da hayvanımı tanıdılar.
Amcam bu ilkbahar onu
benekleri solmuş, bir pınar-
dan su içeren görmüş. Eğer
elime geçirirsem, Alageyiği-
mi tekrar renk renk boyay-
acağım.

A. R. B.

Alev'in Rüyası

O gece yemekte epeyi midemi doldurmuş, üstelik, annemin, yengemize ertesi gün yolluk olarak hazırladığı kurabiyelerden de atıştırmışım.

Gündüzkü oyunlardan çok yorulduğum için saat 10'a gelmeden yattım. Hemen uyumuşum.

Bir aralık kulağıma hafif bir fısıltı geldi. Baktım: perdeler, pencereler kapalı olduğu halde, sallanıp kıpırıyor hem de hafiften iniliyor gibiydi.. Sandalye gıcırıyor, yer tahtaları çatır-tılar çıkartıyordu.

Bütün bu sesler gitgide arttı, sonunda adamakıllı bir gürültü halini aldı. Bir de ne göreyim?.. Perdemiz konuşmağa başlamasın mı?

— Bakın dostlar, bakın! diyordu. Şu yaramaz Alev'in beni ne hale koyduğuna bakın. Makasla delinmedik, iğne sokulmadık yerim kalmadı. Bıktım artık! Soğuklar başlasın, ben de kendiliğimden parçalanacağım. Yeni perde alınncaya kadar üşüyedursun!

Sandalye hemen söze karıştı:

— Seninki bir şey değil ki! Benim yerimde olsan ne yapardın acaba? Bu afacan kız, üstümde oturmakten çok tepiniyor, zıplayor... Geriye doğru yaylana yaylana dizlerimde derman bırakmadı. Eli rahat durmadığı için, içimden tel hasırları çe-

kiyor. Arkalığımın tahtalarını kırmayı bile becerdi. Durmam artık odasında. Şimdiden tezi yok, bodruma kaçacağım. Böyle devam ederse, nasıl olsa birkaç gün sonra gideceğim yer orası...

Döşeme tahtaları, tâ küçüklüğünden beri yaptığım suçları sayıp döktüler. Üstlerini çizmişim, mürekkeple lekelemişim. Çamurlu ayaklarım, lâstiklerle bastığım için yüzünün rengi değişmiş...

Onların:

— Ah şu tatil bitsin de çabuk okula gitsin, yoksa dayanamayacağız artık, ayaklarına kıymık batırmağa başlayacağız!.. dediklerini işittim.

*****

— Aaa! Demek gazete okuyorsunuz ha!...

Kör dilenci — Okumuyorum, resimlerine bakıyorum.

Duvardan da saatin cırtlak sesi geliyordu:

— Ben de bundan sonra işlemyeceğim. Bitti! Bozuldum sansınlar, daha iyi benim için. Bu saygısız kız ikide bir akrep ve yelkovanımla oynar, döndürür, çeker... Oysa ki ben, bu evin en eski eşyalarındanım.

Ama en çok duvarların seslerinden ürktüm. Boğuk boğuk, çatırdıya çatırdıya konuşuyorlardı. Üzerlerini çizip kirlettiğim için, bana fena halde içlerimşildirdi. Sonunda, benden öç almak için, hemen o anda, üstüme yıkılmağa karar verdiklerini işittim.

Bütün öbür şikâyetleri yorganımın altına sinerek, kıpırdamadan dinlemiştim. Ama duvarların korkunç kararını duyar duymaz, heyecan içinde haykırdım ve ter içinde uyanıverdim.

Sabah oluyordu. Odaya iyice aydınlık girsin diye, perdeyi açtım. İlk defa olarak odama dikkatli dikkatli baktım. Tabii gördüğüm, işittiğim şeylerin hepsi rüyadan ibaretti. Ama kulağıma küpe oldu. Çünkü gerçekten odamın içindeki eşyanın hali, tıpkı bunların rüyada anlattıkları gibiydi.

Artık odama ve eşyalarım elimden geldiği kadar temiz ve intizam içinde bakmağa çalışıyorum.

Nihal Yalaza Taluy

YARAYA neden tentürdi-yot sürüldüğünü hiç merak ettiniz mi? Doktorların nasıl ameliyat yaptıklarını sinemalarda görmüşsünüzdür. Oda ve aletler pırl pırl ne kadar temizdir.

Temizlik ve tentürdiyotu bir arada düşünersek, her ikisinin de ortak nitelikleri olduğunu görürüz.. Her ikisi de antiseptiktir.

Antiseptik kelimesi iki kısımdan meydana gelir. Anti karşı, septic de ufünettir. Böylece antiseptik kelimesi ufünete karşı demektir. Antiseptikler, çok defa, kanı zehirleyen mikroplara karşı kullanılır.

Bir zamanlar kesik ve yaraya nasıl bakılacağı bilinmiyordu. Çok defa ciltteki en ufak bir çizikten kan zehirleniyor, pek çok insan ölüyordu.

O vakitler doktorlar kirli gömlekler giyerlerdi. Üzerinde ne kadar kan lekesi varsa o kadar çok hoş gider, işinin üstünde doktor gözüyle bakılırdı.

İşte bütün bunları Joseph Lister adında bir doktor değiştirdi. Antiseptiği keşfetti. Aynı zamanda ameliyat odasına yeni metodlar getirdi.

Joseph Lister gerçekten büyük bir adamdı. Çünkü başka insanların acı ve ıstıraplarıyla yakından ilgileniyordu. Onlara yardım için bir çare aramağa başladı.

Joseph Lister 1827 de Londra'da doğdu. Görüyorsunuz ya, bu hemen hemen yüz sene kadar önceydi. Küçük bir okul talebesiyken bile Joseph insan vücuduna çok ilgi duyuyordu. Hattâ o yaşta kemiklerin oluşumu hakkında yazılar yazdı.

Büyüdükçe merakı da arttı. Artık bir meslek seçecek yaşa gelmişti. Ailesine operatör olacağını söyledi.

Yüz sene önce doktor olmak kolay değildi. Ameliyattan sonra hastaların yüzde doksanı ölürlerdi. Hemen hepsinin de sebebi kanın zehirlenmesiydi. Sizlere daha önce doktorların kirli gömlekler giydiklerini söylemiştim. Hastahane odaları tozlu, pencereler sımsıkı kapalıydı. Doktorlar yemekten başka hiçbir zaman ellerini yıkamazlardı. Basit bir ayak kırılmasından bile kanı zehirlenip ölenler oluyordu.

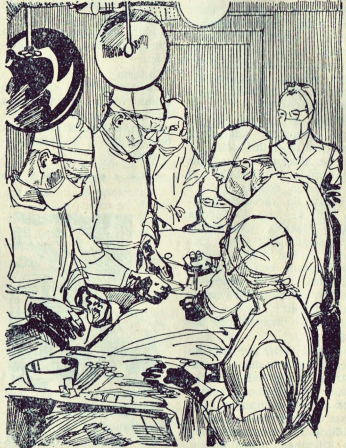
Joseph Lister'in de hastalarından pek çoğu öldü. Lister bunun sebebini bulmağa çalıştı. Kan zehirlenmesi en çok deride, açık bir yara bu-

lunursa oluyordu. Joseph bu hâdiseye şaşı kaldı. 1865 de Fransa'da Louis Pasteur (Lui Pastör) tozların mikrop taşıdığı faraziyesini ileri sürdü.

Lister buna dayanarak havadaki mikropların açık yaraya girdiğini anladı. Bunlar girdikleri yerde kanın zehirlenmesine sebep oluyorlardı. Bu mikropları her hangi bir şekilde öldürmek lâzımdı.

Yaraya mikropları öldüren asit fenik sürdü. Yara kapandı. Hasta da iyileşti.

Joseph Lister hemen buluşu hakkında yazılar yazdı. Başka doktorlar da aynı u-

Sokağın 100 tehlikesine karşı

10 ÖĞÜT

MEDENİLİK ne kadar ileri giderse gitsin insanlar arasında kötülük kökünden sökülüp atılmıyor. Her memlekette her zaman kötü insanlar çıkıyor. Bunların arasında en kötü olanlar da, hiç şüphesiz, türlü mel'unca maksatlarla çocuk kaçıran haydutlardır. Bu türlü cinayetler hemen her memlekette, son zamanlarda tek tük bizde de, oluyorsa da en çok ve hemen devamlı surette Birleşik Amerikada görülmektedir. Bu halden dolayı o memlekette «sokak tehlikesi» denilen bu türlü tecavüzlerden çocukları korumak için bir taraftan polis idareleri, öbür taraftan da okullar ve hususiyle aile birlikleri tedbirler almaktadır. Her şeyden önce çocukların kendi kendilerini korumaları alınan tedbirlerin esasını teşkil ediyor. Çocuk, akli işlemeğe başladığı andan itibaren, kendi kendisini idare etmeye alışmalıdır. Buna alışırca her türlü tehlike karşısında kendisini korumanın yolunu bulur. Amerikada bir şehir belediyesi, son günlerde, aile birlikleri tarafından bu esasa göre hazırlanmış olan aşağıdaki 10 öğüdü binlerce nüsha bastırıp evlere dağıtmıştır.

SOKAĞIN 100 TEHLİKESİNE KARŞI 10 ÖĞÜT

1. Hiçbir vakit, hiçbir suretle tanımadığınız kimselerin otomobiline binmeyin.
2. Tanımadığınız kimselerden hiçbir suretle para, hediye, şeker, çikolata kabul etmeyin.

3. Tanımadığınız bir kimse sizden yol sorarsa nezaketle tarif edin, sağlık verin ama yolu göstermek için onunla birlikte gitmekten mutlak surette çekinin.

4. Allenize önceden haber verip izin almadan kimsenin evine gitmeyin.

5. Ailenizin müsaadesi olmadan tanımadığınız kimselerden asla iş ve hizmet kabul etmeyin (hususiyile paket taşımayın).

6. İyi ışıklanmamış sokak aralarında, koru ve ormanlarda, ıssız deniz kenarlarında, mefruk binalar civarında oynamayın.

7. Okulda bile olsa ayakyolları etrafında asla dolaşmayın.

8. Tanımadığınız kimselerin size her ne suretle olursa olsun elle dokunmalarına, el değdirmelerine asla müsaade etmeyin.

9. Yüzme havuzlarına, plajlara, sine-malara yalnız gitmekten son derece sakının. Tek başınıza bisiklet gezmelerine çıkmayın.

10. Sokaklarda dolaşmayın. Her hangi bir sebeple gecikecek olursanız telefonla (veya polis vasıtasıyla) evinize haber verin. Okula, arkadaşlarınızın evine giderken, kendi evinize dönerken hızlı adımla yürüyerek dosdoğru gidin (şurada burada oyalanmayın).

Bu öğütleri biz çok faydalı bulduk ve Doğan Kardeş okuyucularının da bizim gibi düşüneceklerini umduğumuz için dergimize koyduk.

sulü denemeğe başladılar. Hepsisi de iyi sonuçlar aldılar. Kısa bir zamanda Joseph Lister meşhur bir adam oldu. İngiltere kralı ona, büyük başarılarına kar-

şılık olarak, Lord unvanı verdi.

Fakat Lister, her zaman ileri buluşlar peşindeydi. Çok kere yaraya sürdüğü asit fenik deriyi yakıp, yaranın

geç kapanmasına sebep oluyordu. Daha hafif bir antiseptik bulmağa çalıştı. Her ameliyattan önce kendisi ve hemşireler ellerini yıkıyor — Arkası 49. sayfada —

BİR MEKSİKA HİKÂYESİ

Yuvaya Dönüş

İHTİYAR Antonyo, pazar-
da satacağı şalı daha ça-
buk bitirmek için eski tahta
tezgâhına büsbütün abandı.
Yanındaki masanın üstünde
sıra sıra katlanmış, saçaklı,
renk renk şallar dizili duru-
yordu. Meksikalı kadınlar
yaz kış bunları omuzlarına,
başlarına örterler, püskülle-
rini savura savura gezinir-
lerdi.

Klik, klak - klik, klak. Tez-
gâh hiç durmadan çatırdı-
yarak işliyordu. Derken ya-
vaş yavaş odaya akşamın a-
laca karanlığı çöktü. Ama
ihtiyar Antonyo daha hâlâ
dokumaya devam ediyordu.
Hava iyice kararıp önünü
görmez hale gelinceye ka-
dar çalışmak onun âdetiydi.

Klik, klak, klik, klak. Of,
bugün de bu tezgâha ne ol-
muştu? Bir türlü iyi işle-
miyordu. Fakat hayır, kaba-
hat tezgâhta değildi. İhtiyar
Antonyo çok düşünceliydi.
Eski günleri hatırlamıştı.

Küçücük bir çocukken ayrıl-
dığı dağları, damı saz ve yap-
raklarla örtülü küçücük ku-
lübeyi o kadar özlemişti ki...

Birden gözünün önünde
kamış duvarları, ıslak dere
yatağından toplanmış hur-
ma yapraklarıyla örtülü da-
mıyla eski kulübe canlandı.
Evin çatlaklarından yakılan
ateşin dumanları süzülürdü.
Fakat canı şimdi en çok
çamların arasındaki pınarın
suyunu çekiyordu. Kayaların
arasından fışkıran serin, ta-
ze, berrak, buz gibi pınar
suyunu insan ne kadar içse
doymazdı. Hem de pınar
başı bütün köy halkının top-
landığı yerd. Kadınlar baş-
larındaki testilerle köye hiç
durmadan su taşırlardı. Ya
suyun kayalarda oyduğu u-
facık havuzda çocukların yı-
kanışlarını insan nasıl unu-
tabilirdi?

Antonyo birden sokaktan
geçen satıcıların seslerini
duydu. Renk renk kerpiçten

yapılmış evlerin hemen hep-
sinin kapısı açıktı. Zaten
Antonyo'nun evine ışık yal-
nız kapıdan girdi.

— Kiraz, kiraz, tatlı kir-
mızı kiraz.

Ses yavaş yavaş uzaklaş-
tı. Ötede hurma saplarından
örülmüş geniş şapkalı, bir
delikanlı başında kocaman
kiraz sepeti köşeyi dönüyör-
dü.

— Piliçler, piliçler.

İki koltuğunun altında pi-
liçlerle mini mini bir satıcı
arka sokağa saptı.

Klik, klak, klik, klak,
Satıcıların sesini işittikçe
Antonyo büsbütün dalgın-
laştı.

Çocukluğunu geçirdiği kü-
çük kulübenin avlusun-
da peşinde civcivleriyle do-
laşan anaç tavuk gözünün
önüne geldi. Dağ kenarında
bir kayadan öbürüne zıpla-
yan beyaz benekli keçisini
tekrar görür gibi oldu.

— Zambak, kokulu beyaz zambak !..

Arnavut kaldırımıyla döşeli sokaktan kucağında demet demet beyaz zambaklarla dolaşan çiçekçi kızın ayak sesleri geliyordu. Zambaklar! Güneş batarken dağ yamaçlarında açılan zambaklar... Satıcı kız bir gölge gibi sokaktan süzüldü gitti. Ama

zambakların kokusu küçük sokağı doldurmuştu.

Zavallı Antonyo nerdeyse hasretten bayılacaktı.

Önlerinde sahipleri ile bir sürü eşek geçti gitti. Sonra ihtiyaç bir kadın tepedeki evine doğru keçisini çekerek götürdü. Bu gün pazarda keçisini satamamıştı ama, yarın, evet yarın bir kere daha deneyecekti.

Derken sokaktan iki beyaz öküzün çektiği köylü arabası geçti. Tarladan yeni kesilmiş şeker kamışları arabayı tepelemesine dolduruyordu.

Antonyo içini çekti. Dokuma tezgâhının pedaline basan ayakları yavaş yavaş hafifledi. Mekik elinden kaydı. İskemlesinde doğruldu. Kendi kendine :

— Bir yığın evle dolu bu sokakta senelerdir yaşıyorum. Artık memleketime dönmek istiyorum, diye söylendi.

Tam o sırada sokaktan bütün satıcıların sesini bastıran tiz bir ses yükseldi.

— Su, su. Taze tatlı dağ suyu !

Antonyo hemen yerinden

MADALYANIN DEĞERİ

Prusya kırıllarından biri o günlerde bir askerin savaşta büyük bir yararlık gösterdiğini işittim. Askeri saraya çağırttı, ona şöyle dedi : «Gösterdiğin yararlıkları işittim, pek cesur bir asker olduğunu öğrendim. Sana mükâfat vermek istedim. Bak şurada masanın üstünde, içinde 20 altın bulunan bir kese ile bir madalya var. Hangisini istersen onu vereceğim. Söyle : madalyayı mı istiyorsun, parayı mı ?»

Asker bir an düşündükten sonra sordu :

«Madalyanın değeri ne kadardır haşmetlim ?»

Kıral : «Üç altın» dedi.

Asker : «O halde madalya ile birlikte 17 altın verirsiniz hesap tamam olur.»

Kıral, askerin bu cevabından pek hoşlandı; ona hem madalyayı, hem de tam olarak, 20 altın verdi.

şıradı. Duvarı asılı duran toprak su tasını kaptı. Dışarda küçücük bir eşiğin iki yanında kayışla su tulumları asılıydı. Eşiği süren çocuğun başında keçeden yapılmış sivri uçlu dağ külahı vardı. Üzerindeki beyaz pamuklu bezden elbisesi dağ derelerinin çamuruyla yer yer lekelenmişti.

İhtiyar Antonyo çocuğu çağırdı, bakır parayı verdi, büyük su tulumuna tasını daldırdı. Sindire sindire, uzun uzun içti. Her yudumda s nki kuvvet kazanıyordu; kuvvet, cesaret ve sevinç. Sonra evine, akşam yemeğini pişirmeğe girdi.

Ertesi sabah erkenden pazara gitti. Senelerdir kullandığı eski dokuma tezgâhını, yığın yığın şalları, toprak kâselerini, hattâ küçücük evini bile sattı.

Onlara karşılık bir çift kuvvetli, benekli öküzle, bir eşek, bir düzüne tavuk, yeni bir battaniye ve torbalar dolusu tohum satın aldı. Kulübeye varınca öküz arabasıyla pulluğu kendisi yapacaktı. Pınardan serin, taze dağ suyunu taşıyacağı tulumu da satın alması unutmamalı.

İkinci üzeri güneşin altın ışıkları mor renge bürü-

nürken, ihtiyar Antonyo küçücük bir çocukken ayrıldığı köyüne gitmek üzere dağ yolunda hayvanlarıyla beraber ilerliyordu. Belki kulübenin tamire ihtiyacı vardı; yahut yeniden yapılması lâzımdı. Ama o hiçbir şeyden çekinmiyordu. Su pınarı çamlar arasında onu bekliyordu.

İhtiyar Antonyo çam ormanlarıyla örtülü mis gibi kokan dağın yükseklerine doğru sevinç içinde tırmanıyordu.

Çeviren : Ayhan Birand

***

FAYDALI BİR İCAT

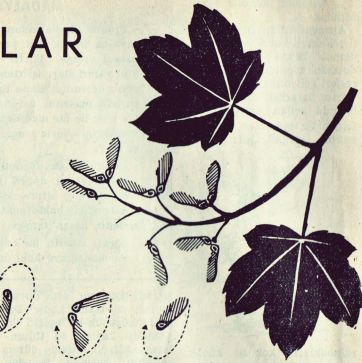
TOHUMLAR

EĞER bir mercekle bitkilerin derinliklerini ve yeşil yaprakların arasındaki yerleri dikkatle incelersek tohumların sırrını öğreniriz. Tohumlar, çeşitli yollarla etrafa yayılan gerçekten kusursuz tam bitkilerdir.

Bitkiler hiç durmadan tohum dediğimiz kendilerinin çok ufak çapta minyatür kopyalarını yaparlar. Kopyaların her biri bir yahut iki yaprak, bir sap ve bir de ufacık kökten meydana gelir. Ancak mikroskopa görülebilecek kadar ufaktır ama, onları yapan bitkiler kadar büyüüp gelişebilme kudretine sahip oldukları için, onlarca iriliğin önemi yoktur.

İlerde ister kocaman dev cüsseli bir çam ağacı, ister ufacık bir menekşe olsun, hepsinin başlangıcı mini mini bir tohumdur.

Bir tohum üç kısımdan meydana gelir. Dış kabuk denilen koruyucu örtü, yeni bitkiyi meydana getirecek oğulcuk (embryo) ve bitkiyi besleyen gıda maddeleri. Küçük bitkinin etrafı gıda maddeleriyle çevrilmiştir. Hepsini sert, sağlam, su geçirmez bir kabuk örter. Çok

Yazın son günlerinde Akçağacın dallarından yüzlerce kahverengi kanatlar sarkar. Her kanadın ucunda bir tohum vardır. Bunlar rüzgârla beraber savrulurak uzaklarda toprağa düşerler.

defa tohumun dış yüzünde rüzgârla birlikte uçabilmesini, hareket edip dolaşmasını kolaylaştıran paraşüt yahut kanatlar vardır. Bu şekilde minyatür bitki yolculuk eder.

Gerçi tohumun içindeki bitki kökü toprağa bağlı değildir; yaprakları güneş ışığı

nedir bilmezler ama kış uykusuna yatmış bir hayvan gibi tamamen canlıdır. Etrafını kuşatan halis gıdalla beslenerek uzun bir zaman yaşar. Büyüyüp gelişebileceği yeri bulunca sağlam dış kabuğu yarıp toprağa kök salar, yeryüzüne sap verir, yapraklarını açar. Bitki âlemine bir tane daha benzerini kazandırmak için bütün kudretini gösterir.

Bütün çöl çiçeklerinin esrarengiz güzellikleri ve renklerinin canlılığı, kırları kaplayan çimenler ve bitkiler, ormanlardaki ağaçların hepsi bu yaratma davranışının birer tabii neticesidir. Tohumları yapmak için yavaşan toprağın ufacık mağaracıklarına milyonlarca kök telleri sokulup ilerlerler; binlerce litrelik su toplanır; bitkilerin süzgecinden süzülür; sap ve gövdelerden yukarı yükseltilir. Yaprak-

Doğan Kardeş'in yeni okumağa başlayan çocuklar için yayınladığı Grimm Masallarından 4 güzel kitap :

- 1 — Sihirli Sopa
- 2 — Altın Saçlı Şeytan
- 3 — Becerikli Kardeşler
- 4 — Kahraman Terzicik

Renkli, resimli, karton cildli. Her kitap 1 lira.

lar güneşin kudretiyle hava ve sudan gıda yaparlar, ormanlarda ve tarlalarda çiçekler pırlıl pırlıl parlarlar; dişi ve erkek uzuvlar hareket edip dönerler; çiçekten çiçeğe tonlarca polen taneleri taşınır.

Bitkiler hadsiz hesapsız sayıda tohum meydana getirirler. Birkaç mm. yüksekliğinde bir tek yonca bitkisi 500 tane tohum yapar. Bahçelerdeki bir işe yaramaz yabancı otların her biri 90 bin tohum yapar. Tahmin edildiğine göre bir tek orkide bitkisinde 3.770.000 tohum vardır. Orkideler ağacın yükseklerinde yetişirler; tohumlarının da kabuğu hafifçe çürümüş ıslak bir dal bulmaları lazımdır. Bu yüzden orkide, büyük zorluklar pahasına, yeryüzünde cinsini devam ettirebilmek için toz zerrelere kadar hafif milyonlarca tohum hazırlar.

Siz şüphesiz bir ağacın orman yangınıyla başa çıkmayacağını zannedersiniz. Bir çeşit çam ağacı alevler içinde çatırdarken bile bütün tohumlarını kurtarır.

Çam ağaçlarının pek çok çeşitleri tohumları olgunlaşınca kozalak kapaklarını açıp dışarı salıverirler. Fakat bizim bahsettiğimiz, olgun tohumlarını kozalaklarının içinde mühürlere saklar. Kozalak hemen hemen bir kaya parçası kadar serttir. Elli sene kadar bir zaman

mek suretiyle kendi kozalaklarını yutar.

Ağaç ölüncü içindeki tohumlar canlı kalır. Kurtulmaları için tek çare orman yangınıdır.

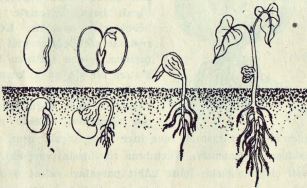
Böyle bir felâket olup kozalaklı çam ormanı yanınca, kozalaklar ateşte mısır taneleri gibi patlar. Bu infilâk, tohumları küllerin içine fırlatıp savurur. Zamanla yağmur yağıp yanmış arazi ıslanınca küllerin içindeki tohumlar gelişmeğe başlar.

Kara-hindibağ çiçeğinin tohumlarının ucunda paraşüte benzeyen incecik tüyleri vardır. Hafif rüzgâr bunları yere düşmeden uzun zaman uçurur.

ağaç canlı tohumlarını emniyetli mahzenine yığar. Kozalaklar ağacın gövdesine sarılırlar; öyle ki, her geçen seneye beraber ağaç genişledikçe, etraflarında geliş-

Yangın, ormanlar için bir felâkettir ama bu fevkalâde çam ağacı kendi kendine bir çeşit sigorta kurmuştur. Daha henüz yangın sönerken yeniden bir çam ormanı dikilmiş olur.

Eskiden dünyanın daha tekâmül etmekte olduğu günlerde güneşli yeri kapabilmek için çarpışan bitkilerin sayısı çok daha azdı. Tohumlar da kolaylıkla yerleşip gelişebilecekleri yerleri bulurlardı. Havada ve suda yol alan basit tohumlar, yeryüzünde bitkilerin yayılmasını sağlıyorlardı. Milyonlarca sene sonra yeni bitkiler gelişince sıkıntı da başgösterdi. Pek çok bitkiler kendilerini dağ kenarları ve açık çayırliklar yerine, sık

Tohumlar çeşitli yollarda etrafa dağılırlar. Toprağa düşüncü kök salıp bitki dünyasına katılmak üzere gelişirler.

ağaçlıklı ormanlarla, her tara-
faflı gölgelik korularda bul-
dular. Tohumların tutuna-
bilecekleri yerler azaldı. Bit-
kiler, tohumlarını daha u-
zak yerlere gönderebilmek
ve gölgelik araziden çıkara-
bilmek için başka yollar bul-
dular.

Tohumlar bir yerden baş-
ka bir yere çeşitli yollarla
taşınırlar. Tohumların her
biri bitkinin tohumluk
(ovary) denilen ufak torku-
basında gelişir. Tohumluğun
altındaki kaide büyüyerek
yarın elma yahut armut o-
lacaktır. Kuşlar ve başka
hayvanlar bu tohumları yer-
ler. Fakat midede sindiril-
mediğinden başka yerlerde
hayvanların vücudundan al-
tılıp etrafa dağılırlar.

Meşe palamudu ve fındık
sincabın başlıca gıdasıdır.
Sincap bunları toplar; baş-
ka yerlere götürüp ilerde
kullanmak üzere toprağa gö-
mer. Sonra da unuttur. Böy-
lece toprakta yeni yeni fid-
anlar gelişir.

Çiçeğin çiçek tacı (petal),
çanak yaprağı (sepal), er-
keklik uzvu (stamen), dişi-
lik uzvu (pistil) gibi parça-
ları tohumların yayılmasına
yardım için küçük aletler
şekline sokulabilir. Dulav-
ratotunun kancaları hay-
vanların tüylerine yahut
pantolon ve eteklere takıla-
rak seyahat eder. Bazı mey-
va tohumlarının dikenli ka-
bukları vardır. Kadife çiçe-
ğinin tohumları da aynı şe-
kilde bir yerden diğerine gi-
derler. Bazı bitkiler de kan-
ca yerine tohumlarını ya-
pışkan bir madde ile kaplar-
lar. Bazı karıncalar bu to-
humları yemeği çok sever-
ler. Bu suretle tohumlar
yer altındaki dehlizlere ta-
şınırlar. Karıncaların vü-
cutlarından atılan tohum-
lar kök salıp gelişmeye baş-
larlar.

Bitkilerin tohumlarını u-
zaklara yayabilmek için ta-
sarladıkları çarelerin en şa-

şılacakları lâstikli sapanla,
top atışına, zemberekle fır-
latmaya benzeyen mekaniz-
malarıdır.

Yabanî yulaf tanesinin to-
hum kabuğunun dışında ba-
şak bıyığı denilen uzun sert
tüylü bir örtüsü daha var-
dır. Bu bıyık tıpkı bir çekir-
genin ayağı gibi ortadan
dirsekle bükülüdür. Başak
bıyığı tohumun ayağıdır.
Adaleli değildir ama hava
serin ve rutubetli olunca
dirsek bir diz gibi bükülür.
Öğle üzeri ılık kuru güneşi
görünce bacak öyle bir hızla
dikleşir ki, tohum sert to-
praktan yükselir. Bu şekilde
tohum kendine toprakta
bir delik bile kazabilir.

Pek çok bitkilerin tohum-

larını rüzgâr dağıtır. Kara-
hindibağ çiçeğinin tohum-
larının uzun kuyrukları var-
dır. Bunların ucunda yumu-
şak tüylü paraşütler bulun-
maktadır. Rüzgâr bu tohum-
ları uzaklara savurur. Bazı
bitki tohumlarının da para-
şüt gibi tüy yerine narin
kanatları vardır. Bunların
en meşhurları çift çift olan
akçağacın tohumlarıdır. Ka-
raağacın tohumları da öyle
dengelenmiştir ki, kanat
yüzleri rüzgâra karşı tıpkı
bir yelkovan gibi fır fır dö-
ner.

Bütün bunlara rağmen
her sene milyonlarca to-
humun ancak yarısı bitki
âlemine katılabilir.

Ayhan Birand

Kese Kâğıdından Baykuş

Odanızın bir köşesinde bu akıllı hayvanlardan bir ta-
ne bulunsun istemez misiniz? Belki de size pek çok şey
hakkında fikir verecektir. Baykuşu yapmak için dik dört-
gen tabanı olan istediğiniz büyüklükte bir kese kâğıdı

alın. Tabanını resimde gö-
rüldüğü gibi bir tarafa kat-
layıp ister raptiye ile tattu-
run; ister zamlı veya şe-
ritle iyice yapıştırın. Tu-
runcu resim kâğıdına iki
daire çizin. Her birinin or-
tasına daha ufak, sarı ya-
hut beyaz daire yapıştırın.
Siyah boya kalemiyle göz
bebeklerini boyayın. Kesip
resimde gördüğünüz gibi ya-
pıştırın. Sonra turuncu kâ-
ğıttan bir de gaga keserek
katlanmış kapağın ucuna
tutturun. Kese kâğıdının a-
çık ağzından resimde gör-

düğünüz kadar kısmını ince ince kesip saçak yapın. Bu
baykuşun kuyruğudur. Vücuduna tüy hissini vermek için
siyah çizgiler çizin. İçine kâğıt parçaları yahut pamuk
doldurup kuyruğunu tam üstünden sicimle bağlayın. İş-
te size oyuncak baykuş.

HAYVAN DOSTLARI

Şankuvi Aykan

Zehra Yağız

Kartal Aydın

Oğuz Kırath

Sevim Alipaşaoğlu

Asil Dilâver

Seyma Tekiner

Altan Rifat

Tülay Alpaslan

Sezer Ilgin

Burhan Ölçen

Necla Pelesert

Gökay Sürsal

Mehmet Eşener

N.Ç.

Bâransel Halıcıoğlu

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Sevinen Çocuklar

Karagözcük — Bizim okulda bugün, başöğretmen, Doğan Kardeş'den gelen bir mektubu okudu.

Karagöz — Ne vardı o mektupta ?

Karagözcük — Hani yoksul kardeşlerimize bayram hediyesi olarak elbise, çamaşır, papuç, kitap, oyuncak gibi şeyler toplamıştık ya, işte onlar için Verem Savaş Derneğinin Taksim Sosyal Yardım Kolu Başkanı Bayan Rabia Âkil Ergüven teşekkür etmiş, Doğan Kardeş de okulumuzun çocuklarını bu güzel hareketlerinden ötürü tebrik ediyor.

Karagöz — Demek, çok şey

toplanmış ha ?

Karagözcük — Evet babacığım, o kadar çok şey toplanmış ki, yalnız Şeker Bayramı için değil, Kurban Bayramı için de yetecek kadar.

Karagöz — Aferin şu Doğan Kardeş okuyucularına.

Karagözcük — Verem Savaş Derneğinin Taksim Sosyal Kolunun başkanı, bakmakta olduğumuz çocukların hepsini bu bayram da güzel güzel giydirdik, hepsine güzel güzel kitaplar, oyuncaklar hediye ettik, hatâ Kurban Bayramında da yine bütün çocuklarımıza birçok güzel hediyeler verebileceğiz, diyor.

Karagöz — Aman ne iyi !

Karagözcük — Demek ki, her arkadaş kendi küçülmüş eşyasını, artık oynamadığı oyuncaklarını, okumadığı kitaplarını böyle muhtaç kardeşler için verse, şehirlerimizde çıplak, oyuncaksız, kitapsız kardeşlerin sayısı çok az olacak babacığım, fena mı ?

Karagöz — Hiç fena olur mu ? Bu güzel hareketi her yıl tekrarlamalı.

Karagözcük — Yalnız babacığım, bazı okullar Doğan Kardeş'in müracaatına cevap bile vermemişler, buna doğrusu çok acıdım.

Karagöz — A.. bak bu olmadı işte..

Karagözcük — Hepimiz şaştık kaldık bu işe.

Karagöz — Her halde bir anlaşmazlık olacak...

Karagözcük — Ben de öyle sanıyorum babacığım. Ya Doğan Kardeş'in mektubunu almadılar, ya da Doğan Kardeş'i okumadılar. Yoksa, bize öğretmen sınıfta yoksul kardeşlerimiz için küçülmüş eşyalarınızdan, artık okumadığınız kitaplarınızdan, bir kenara bıraktığınız oyuncaklarınızdan, gönlünüzden ne koparsa verin dediği zaman, bütün arkadaşlar âdetâ birbirimizle yarış edercesine hediyelerimizi getirmiştik.

Karagöz — Tabii, ben de hatırlıyorum, o akşam evde hep beraber götüreceğin hediyeleri seçmiştik.

Karagözcük — İnşallah gelecek yıl bütün İstanbul çocuklarına yetecek kadar hediyeler toplanır.

Karagöz — İnşallah yavrum. İnsanlığın ilk şartı yardımlaşmaktır.

Çocuklar Varolun!

Taksim Verem Dispanseri Sosyal yardım Komitesi Başkanlığından şu mektubu aldık :

«Sevgili Doğan Kardeş okurları,

Ailelerinde ana, baba veya kardeşlerinde bir veremli bulunan ve bu yüzden mahzun olan yavrularımızın kalblerine neş'e, yüzlerini güldürmek için sarfettiğiniz gayrete teşekkür eder, her birinize başarılar, mutluluklar dileriz. Sağ ve var olunuz sevgili çocuklarımız.»

YARDIMDA BULUNAN OKULLAR

Alman Lisesi : (150 Parça çocuk elbise etek ve bulûzu, 4 trençkot, 25 ayakkabı ve muhtelif oyuncak, kitap, çocuk çamaşırı).

Sen Pülşeri Lisesi : (35 elbise, 15 parça çamaşır, 4 çift ayakkabı, 2 palto, kitap ve oyuncaklar).

Fındıklı İstiklâl İlkokulu : (3 kız elbisesi, 3 parça çamaşır, 1 okul çantası, 1 ayakkabı ve kitap).

Işık Lisesi : (5 elbise, 2 ayakkabı, kitap ve oyuncaklar).

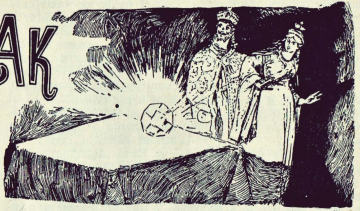
Şişli Terakki Lisesi : (Yeni doğmuş çocuk takımı, 2 çift ayakkabı, kitap).

Koşuyolu Reşat Nuri İlkokulu : (50 çocuk elbisesi, 25 parça çamaşır, muhtelif oyuncak ve kitaplar).

Kadıköy Kaptan Paşa İlkokulu : (Çeşitli kitaplar).

Sultanahmet 44. İlkokulu : (Çeşitli kitaplar).

YUVARLAK Taş

VAKTİYLE fakir bir balıkçı vardı. Zavallı adam günlük kazancıyla ancak çoluk çocuğunun karnını doyurabiliyordu. Çoluk çocuk dedikse, öyle bir iki kişi sanmayın. Çünkü bu balıkçının belki on tane çocuğu vardı. Çok zaman, adamcağız kendisi bile çocuklarının sayısını unuttur isimlerini karıştırırdı.

Bu fakir balıkçının zengin bir kardeşi vardı. Adamın servetinin haddi hesabı yoktu ama, çocuktan yana pek fakirdi. Çünkü kardeşinin aksine onun da hiç çocuğu olmamıştı. Fakir balıkçı ne zaman ondan bir tabak yemek istese, adam şöyle cevap gönderirdi :

— İstedigini veririm ama, buna karşılık sen de bana çocuklarından birini vereceksin. Bana bir çocuğunu vermezsen ben de sana hiçbir şey vermem. İstersen aklıktan geber.

Fakat bizim fakir balıkçı da sevgili yavrularından hiçbirini vermek istemediği için kardeşinden bir yardım göremezdi.

Günlerden bir gün balıkçı yine ava çıkmıştı. Koca gün bir şey tutamadığı gibi gece geç vakitlere kadar ağını attığı halde yine balık yakalayamadı. Neredeyse sabah olacak, ortalık ağarcaktı :

— Bir defa daha ağıma atayım, diye düşündü. Eğer bu defa bir şey bulabilirsem ne âlâ, yoksa eve eli boş dönerim. Belki Allah bu sefer bir şey verir.

Gerçekten son atışında ağına ağır bir şey takıldı. Ba-

lıkçı sevinçle iplere asıldı. Fakat çıka çıka, ağıın içinden kocaman ve yuvarlak bir taş çıktı. Adamcağızın çok canı sıkılmıştı :

— Bu taş neye yarar, dedi. Çocuklarım bunu yiyip karınlarını doyuramazlar ya.

YAZ GELİNCE

Memnundur kuşlar gökyüzünden
Memnundur gecelerden şehir.
Bereketi ambarlarımıza dolan
Zümrüt bahçelerden, altın tarlalardan
Memnundur tabiat.
Memnundur yağmurdan toprak,
Memnundur vatanımızdan bulutlar.
Penceremdeki saksıda açan çiçek
Memnundur bu renk bolluğundan.

Bilirim Tanrı şimdi memnundur
Kalbimiz sevgiyle dolduğundan...

Şükrü Enis REGÜ

Taşı tekrar denize attı ve bir defa daha talihini denemeye karar verdi. Tekrar ağını attı, bir müddet sonra da çekti. Olur şey değil... Ağın içinden yine aynı taş çıkmıştı.

Çok sabırlı bir adam olan balıkçı iyiden iyiye kızmıştı. Taşı tekrar denize fırlattı ve son bir defa daha ağını attı.

Ne dersiniz? Bu defa da yine aynı taş çıkmaz mı? Adam herhalde işin içinde bir şey var diye düşündü ve bu defa taşı denize atmadı. Ağını topladı. Taşı da yanına alarak evin yolunu tuttu.

— Hiç olmazsa çocuklarım bu taşla oynar, diye düşünyordu.

Eve vardığı zaman sabah olmuştu. Çocuklar onu görünce hemen koşup etrafını aldılar:

— Ne getirdin baba? Bize oyuncak mı getirdin? Yiyecek bir şey mi getirdin? diye soruyorlardı.

— Hayır, dedi balıkçı, size sadece yuvarlak bir taş getirdim, oynayın durun.

Sonra taşı onlara doğru yuvarladı. Çocuk bu... Oyuncakçı görünce durur mu? Hepsı birden koşuşup, taşla oynamaya başladılar. O gün akşama kadar oyunları devam etti. Akşam olup da ortalık kararınca çok tuhaf bir olayla karşılaştılar. Taş, hava karardıkça parıldamaya başlamıştı. Taş o kadar fazla parlıyordu ki, balıkçı ilk önce çok şaşırdı:

— Bu parıltı da ne? diye sordu. Mum yakmadık ki daha. Hem bu ışık mum ışığından daha parlak.

Karısı:

— Bak, bak, diye cevap verdi. Sabahleyin getirdiğin taş parlıyor. Ayol bu çok değerli bir şey olmalı. Ben küçüklüğümde duymuştum. Bazı taşlar geceleyin parıldarmış. Hem de çok pahalı olurmuş onlar. İğne toplusu kadar bir taşla iki öküz alınabilirmiş. Halbuki bizimki

ne kadar büyük.

— O halde hiç vakit kaybetmeden bu taşı götürüp kiralımıza gösterelim.

Karı koca hemen en yeni elbiselerini giyindiler. Kadın taşı iyice yıkadı. Üstündeki çamurları sıyırıp, temizledi. Sabahı zor ettiler.

Güneş doğar doğmaz soluğu sarayda aldılar. Kadın kiralın karşısına çıktı:

— Kiral hazretleri, dedi, size bir hediye getirdim.

— Ne getirdin bakalım iyi kadın?

— Bilmem beğenecek misiniz. Biz sahilde oturan fakir balıkçılarız. Belki dedik, kiralımız bu hediye karşılığında çocuklarımızı biraz yiyecek verir.

gibi anlattı. Bunun üzerine kiral:

— Bu taş için sana on bin lira vereceğim, dedi.

Kadın sevinçle:

— Ne, on bin mi? diye bağırıldı.

Kıral, kadının bağırmasını parayı az bulduğu için sanmıştı:

— Peki canım, dedi, yirmi bin olsun.

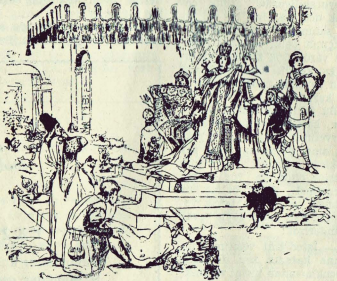
Kadın yine hayretle:

— Ne dedi, yirmi bin mi?

— Beni dinle iyi kadın.

Eve git, üç tane çuval getir. Bu çuvallardan birini bakır, birini gümüş, birini de altınla dolduracağım. Var mı bir diyeceğin artık.

Kadın sevinç gözyaşları içinde teşekkür etti. Kiral da

— Peki, siz bu kadar fakirken bana nasıl hediye getirebiliyorsunuz? Her neyse gösterin bakalım.

Kadın yaklaşıp cebinden mendilini çıkardı. Taşı içine sarmıştı. Mendili dikkatle açarak, taşı masaya koydu.

Kıral taşı görünce şaşkınlıktan ne söyleyeceğini şaşırdı. Bu paha biçilemeyecek kadar kıymetli bir elması. Nihayet:

— Nereden buldunuz bunu? diye sordu.

Kadın da her şeyi olduğu

sözünde durarak onların çuvallarını bakır, gümüş ve altınla doldurdu.

Böylece, bir gün içinde fakir balıkçı dünyanın en zengin adamı oluvermişti.

Tabiî bu haber hemen hemen aynı gün zengin kardeşin kuluna gitti. Akrabalarından biri kardeşinin evine çuvalar dolusu para geldiğini görmüştü. O zamana kadar kardeşinin adını bile anmazken, beriki, hemen giyinip kuşanıp onlara yollandı. Daha kapıdan girerken:

— Merhaba sevgili karde-

şim, diye seslendi. Evinizde büyük bir sevinç var da tebrik etmek istedim. Birdenbire zengin olduğunuzu duydum. Merak ettim. Nasıl zenginleştiğini söyle bana !.

Fakir balıkçı kardeşinin bu sözlerine çok kızmıştı. Kendi kendisine :

— Ben sana bir oyun oynıyayım da gör, diye söylendi.

Zengin kardeş durmadan ısrar ediyordu :

— Aziz kardeşim, bu kadar parayı nereden bulduğunu söylemeyecek misin ?

— Nereden mi buldum ? Bak sana anlatayım. Geçenlerde bizim kedi yavruladı. Bir zamanlar ben sarayda çok fare olduğunu duymuştum. Fareler o kadar çokmuş ki, neredeyse kiralı yiyeceklermiş. Üstelik sarayda hiç de kedi yokmuş. Bunun üzerine bizim kediyi yavrularıyla beraber saraya götürüp kirala verdim. O da o kadar sevindi ki, bana üç çuval dolusu para verdi. İşte, inanamazsan bak, paralar orada duruyor.

— İnancım sevgili kardeşim. Ben senin sözüne inanmaz olur muyum ? eh, hadi bana müsaade.

— Nereye gidiyorsun canım, acelen ne ?

— Çok işim var da... Zaten şöyle bir uğrayayım demiştim.

Zengin kardeş eve gider gitmez olup bitenleri karısına anlattı. İki birden çokça kedi bulmaya karar verdiler. Öyle ya, mademki kiral kediye bu kadar para veriyordu; boş yere başka işlerle uğraşmanın âlemi var mıydı ?

Karı, koca ve bütün uşakları bir hafta durup dinlenmeden kedi topladılar. Belki yüz tane irili ufaklı kedi bulmuşlardı.

Kediler hazır olunca, adam onları torbalara doldurarak kiralın karşısına çıktı.

— Kiral hazretleri, dedi, size çok değerli bir hediye

WALT DISNEY'S

TABIATTA neler OLUYOR

**HANÇERLİ
BALIK**

Cotura balığını sertunda istediği zaman kendisini korumada kullanacağı sivri bir kemik vardır. Normal olarak yatık duran bu kemik bir tehlike yaklaşıncaya kadar hançer gibi dikleşir. Sonra düşman uzaklaşıncaya eski haline döner.

SON DALIŞ

Söylenişine göre Güney Kutbunda yaşayan Penguenler o leceklerini hissedince ufak bir göle giderler. Hayat vücutlarından yavaş yavaş çekilirken gölün kıyısında beklerler. Son nefeslerini vermeden cedlerinin yanında olmak için buz gibi suya dalarlar.

getirdim.

— Ne getirdin bakalım ?

— Ne mi getirdim ? Sizin en çok sevdiğiniz şeyi.

— Acaba ne ?

— Hiç merak etmeyin, şimdi göreceksiniz. Ama şu-

nu söyleyeyim, hani sahilde bir balıkçı var ya... O size bir hediye getirmiş.

— Evet.

— İşte ben onun getirdiğinden on misli, yirmi misli fazlasını getirdim.

Canım Memleketim

Ey Türkiyem,
Güzel yurdum,
Anadolom.
Nasıl sevmem
Nasıl seni,
Dolaşmışım
Adım adım
Dört köşeni.

Bu Boğazköy,
Hacıbektaş,
Kastamonu
Konya, Maraş
Eskişehir
Kırklareli,
ve sonra Kars
Hudut - Aras.

Geşmişim hep
Seve seve,
Taşlarını
Öpe öpe,
Dertlerinle
Dertlenmişim,
Sevincinle
Sevinmişim.

Sendedir hep
Güzellikler,
Gül - bahçeler
Mavi göller.

Sendedir hep
Vatan için
Gümbürdiyen
Hür yürekler.

Senindir hep
Yanık yanık
Bu türküler,
Bu kavallar
Bu sürüler,
Senindir hep
Fabrikalar,
Dev barajlar.

Nasıl övmem
Nasıl seni,
Her bucağın
Birer cennet,
Çağıl çağıl
Irmakların,
Şehirlerin
Güliden demet.

Ceylân gözlü
Genç kızların
Fidan gibi
İp - incedir,
Mevsim mevsim
Kırmızı, al
Entariler
İçindedir.

Vatan derim
Dersem sana,
Var mı böyle
Bir yurt daha,
Efelerin,
Seymenlerin,
Dadaşların
Yurdusun sen.

Vatan derim
Dersem sana,
Dağ başını
Duman alsa,
Mehmetçikler,
Atatürkler
Çıkar daim
Hür sinenden.

Ey Türkiyem,
Güzel yurdum.
Anadolom.
Nasıl övmem,
Nasıl seni,
Vatanımsın
Canımsın sen,
Nasıl sevmem!

Hasan Lâtif SARIYÜCE

— Aman haydi çabuk getir.
Zengin adam daha fazla
beklemeden usaklarına işa-
ret edip kedi çuvallarını
kırılın önüne getirerek ağız-
larını açtırdı.

Bir haftadan beri aç kalan
kediler bir anda deli gibi
sarayın her yanına dağıldı-
lar. Manzara o kadar tuhaf-
tı ki, kırıl, kırılçe ve ço-
cukları dehşetle bağırma-

tan kendilerini alamadılar.
Kediler şaşkınlıktan ne yap-
acaklarını bilemiyor, sağa so-
la kaçıyorlardı. Bunlardan
biri büyük bir aynayı kırdı,
öbürü de kaçayım derken
pencerenin camlarını aşağı-
ya indirdi.

Gürültüyü duyan muhafız-
lar bir anda içeri dolmuş-
lardı. Bunlar kedilerden bir
kısını öldürdüler, bir kıs-

mini da kovaladılar.

Zengin adam olanları gö-
rünce şaşkınlık ve korkudan
ne yapacağını şaşırarak kaç-
maya başladı. Kaça kaça so-
luğu dağlarda aldı. Bir daha
da geri dönemedi. Çünkü
herkes kedi tüccarı diye o-
nunla alay ediyordu. O gün-
den sonra onun yüzünü gö-
ren olmadı.

O. Y.

KAHRAMAN izci

— Şu adamı tutun ! Dur-
durun ! Elindeki silâha dik-
kat !

Kalabalık cadde birdenbi-
re karıştı. Her taraftan bir
ses yükseliyordu. On beş ya-
şındaki izci Frank etrafına
bakındı. Tam o sırada ya-
nından bir adam olanca hı-
zıyla koşarak geçti. Elinde
kocaman bir tabanca vardı.
Yan sokaklardan birine sap-
tı.

Peşinden bir sürü polis
koşuyordu. Frank hiç dü-
şünmeden adamın saptığı
sokağa doğru var gücüyle
koşmağa başladı. Yan sokak
parka çıkıyordu. Frank tam
ona yettiği anda adam
parka daldı ve gözden kay-
boldu.

Polisler nefes nefese gel-
diler. Komiser :

— Parkın etrafını çevirin,
diye emir verdi.

Parka gezmeğe gelenlerin
otomobillerini bıraktıkları
bir yer vardı. Frank etrafı
araştırırken otomobillerden
birinin arkasında bir şeyin
kımıldadığını gördü. Araba-
ların arasında geziniyormuş
gibi sezdirmeden yavaş ya-
vaş hayduda doğru yaklaştı.

Birden adam saklandığı
yerden fırlayarak ileri atıl-
dı. Frank da arkasından...
Son gayretini sarfederek a-
damın üstüne atıldı. İkisi
beraber yere düştüler.

— Sen ha ?

Adam homurdanarak kur-
tulmağa çalışıyordu. Frank
adamın tabancalı elinin bi-
leğini sımsıkı kavradı. Toz-
ların içinde boğuşmağa baş-
ladılar.

O sırada polisler yetişti.
Hayduda kelepçe takıp gö-
türdüler. O yıl izcilerin şeref
madalyasını Frank kazandı.

Frank, Londradaki izci
teşkilâtının en kahraman ü-
yelerinden biriydi. Bir defa-
sında izci teşkilâtının Afri-
kaya yaptığı seyahatte on
kişilik gurubu timsahlarla
dolu bir gölden kurtarmıştı.

Arkadaşlarıyla beraber, bir
sabah erkenden Nyasa gö-
lünde gezmeğe çıkmışlardı.
Sandalda üç de yerli vardı.
Gölde uzun zaman dolaştı-
lar. Tam dönmek üzereyken
birdenbire bir şimşek parla-
dı. Aynı anda şiddetli bir
fırtına çıktı. Kocaman göl
sanki birdenbire altüst ol-
muştu.

Hafif sandal her an
devrilme tehlikesiyle karşı-
laşıyordu. Bütün gece köpü-
ren dalgaların arasında sü-
rüklenildiler. Cereyan ufak
sandalı gölün ortasına sü-
rüklemişti. Birdenbire baş-
layan fırtına gün ağırırken
aynı şekilde birden dindi.
Zavallıların hepsi yorgun-
luktan bitkin düşmüşlerdi.

Kıyıda 3 mil uzaktaydı-
lar. Kürekleri fırtınada a-
ğırlık olmasın diye göle at-
tıklarından dönmelerine im-
kân yoktu.

Frank hava ile şişirilmiş
yastıklardan birini beline
sardı, suya atladı.

3 mil de kolay yüzülür me-
safe değildi. Hele Frank gi-
bi on altı saat fırtına ile çal-
kanmış, uykusuz ve aç
olunca bûsbütün zordu.
Ama her nasılsa yorgun
kolları suyu itmediği, sahile
her an yaklaştığı başardı.
Fakat bu sefer de yeni bir
tehlike ile karşılaşmıştı.
Timsahlar ! O zamana kadar
kendisinin de bilmediği bir
kuvvetle ayaklarını kollarını
çıparak timsahları uzaklaş-
tırmağa çalıştı. Sahile doğru
atıldı. En nihayet ayakları
kuma değdi.

Sahilde yerli balıkçılar
vardı. Başlarına geleni an-
lattı. Sonra kumsala yığıldı.
Fakat uykuya dalmadan ön-
ce kocaman bir sandalın gö-
lün ortasına doğru hızla yol
aldığını gördü.

İşte İngilterede yetişen iz-
ciler bu kadar cesurdurlar.
Her türlü kurtarma işlerin-
de hiçbir fedakârlıktan ka-
çınmadan çalışırlar. Tren
hattındaki çocukları, yanan
evlerdeki ihtiyarları, dağ te-
pelerinde kalmış grupları
her zaman bu izciler kurtarı-
lırlar. Vatandaşlarını her
gün pek çok tehlikelerden
korurlar.

Çilek! Çilek!

ÇİLEK yaz mevsiminin, kiraz gibi, ilk ortaya çıkan meyvalarındandır. Şekli, rengi ve lâtif kokusu ile çilek meyvadın ziyade çiçeğe benzer, o kadar güzeldir. Bu da, kiraz gibi, gül familyasındandır. Ot cinsinden küçük bir bitkinin meyvasıdır. Orta iklimli yerlerde, kuvvetli, fakat az rutubetli topraklarda ürer. Avrupa kıtasının her yerinde, Kuzey Amerikada geniş tarlalarda, büyük ölçüde yetiştirilir.

Çilek bitkisinin oldukça dayanıklı kısa bir sapı ve uzun kökleri vardır. Yaprakları üçüzdür, yani üç yaprak bir sapta birleşmiştir; kenarları tırtıllı ve satırları hafif tüylü olduğundan yapraklar donuk yeşil renklidir. Çiçekleri beyaz veya sarı renkli ve beş petallidir.

Çilek bitkisinin sapından fışkınlı türer, bunlar incecik bir sap gibidir, toprağa değince kök salıverir ve ayrıca bir bitki olurlar. Çilek bitkisi böyle üretilir ve kendi kendine de böyle ürer.

Çilek işte bu bitkiden üreyen etli, hafifçe tatlı, hoş lezzetli, lâtif kokulu bir yemiştir. Yemiştir ama meyva değildir, meyvanın zarfı veya kabıdır. Asıl meyvalar bunun yüzündeki «tohum» dediğimiz toplu iğne başı gibi taneciklerdir.

Memleketimizde eskiden iki türlü çilek bilinirdi: osmanlı çileği, frenk çileği. Osmanlı çileği hafif pembe renkli olur, ince güzel bir kokusu vardır, çeşnisi de pek lâtiftir. Frenk çileği daha irice, kırmızı renkli ve etlidir, kokusu yoktur ve öteki kadar lezzetli değildir. Son yıllarda çilekçilik bizde hayli ilerledi: pembe renkli iri taneli etli çeşitler çoğaldı; yakınlarda vişne rengin-

de pek iri etli bir çeşit daha ortaya çıktı. Fakat frenk çileği nevinden olan bu çeşitler kokusuzdur ve osmanlı çileğinin nefasetinden mahrumdur.

Osmanlı çileğinin şerbeti, dondurması, reçeli de pek nefis olur.

Osmanlı çileğinin en iyisi İstanbulda Boğazın Arnavutköyü sirtlarında yetişirdi, şimdi en çok Ereğli'de yetişiyor. İri etli çileklerin en çok yetiştirildiği yer Bursa çevreleridir.

Çilek pek nefis bir yemistir, fakat çok yenirse bazı vücutlarda kaşıntı ve kurdeşen gibi rahatsızlıklara sebep olabilir. «Her güzelin bir huyu var» sözü meşhurdur. Güzeli çileğin de böyle «bir huyu» varsa biz de ona göre davranırız. Kaşıntı yaparsa çok yemeyiz. Fakat bu halden ötürü çileği kötülersen haksızlık etmiş oluruz.

Ölçüyü aşır fazla yenen ne vardır ki vücuda zarar vermesin?

Yabani çilek veya dağ çileği bildiğiniz çileğin kırılda kendi kendine üreyen cinsidir. Taneleri küçük olur, fakat güzel kokulu ve hoş lezzetlidir, rengi de pembedir. En çok Bursa etrafında kırılda bulunur. Bizim osmanlı çileği bu yabani çeşitten ıslah edilerek üretilmiştir. Bir adı Ahudu-dul olan ağaç çileği bildiğimiz çilekten başkadır, ayrı bir çeşittir.

İYİ KOŞUCU OLMAK İÇİN

Koşmaya alışırken düz bir yerde koşmanız şarttır. 100 - 200 metre kadar koştuktan sonra birkaç dakika dinlenin. Yine aynı yerden başlayarak bir kere daha o mesafeyi koşun. İki gün sonra mesafeyi 600 - 700 metreye kadar arttırabilirsiniz. Ama yorgunluk duyunca, hemen yürümeğe başlayın. Ancak dinlendikten sonra devam edin.

İlk günlerde uzun mesafelerde ağır koşun, 5 - 6 gün sonra artık koşmanıza hız verebilirsiniz. Hiçbir zaman unutmayınız ki, bir koşucuyu ağır koşulan uzun mesafe değil, kısa ama hızla koşulan bir mesafe kuvvetten düşürür.

İKİ ARKADAŞ

GÖLGE, kapkara, küçükçük bir ev köpeği idi. Tüyleri tıpkı bir karganın kanatları gibi simsiyahtı. Philip'in ailesiyle beraber, şehirde bir apartman katında yaşırdı. Bir gün Philip annesi, babası ile beraber sayfiyeye gitti ve orada Gölge, çil tavukla çok iyi arkadaş oldu.

Gölge, çil tavuğun yanında kendini kahraman gibi görüyordu. Çil tavuk, onun yemeginden yiyip suyundan içerken, o da orada bulunur, arkadaşını korurdu. Her sabah, onun iyi olup olmadığını anlamak için, küçüküğünün dört tarafında dolanıp koklardı. Gölge, kendini bir kahraman gibi görmeğe başlamıştı.

Derken kış geldi. Kışla beraber lapa lapa kar yağdı. Bahçenin arkasında akan küçük dere de dondu.

Gölge hem kışı, hem de karı seviyordu. Fakat ne yazık ki çil tavuk sıcaklık evinden çıkıp ona arkadaşlık yapmağa hiç niyetli görünmüyordu.

Yılbaşı geldi ve geçti. Bir gün Philip'in annesi bir köşede duran çam ağacını göstererek : «Bu yılbaşı ağacını ne yapacağız?» diye sordu.

Babası : «Biz onu yılbaşından sonra da kullanışlı bir şekilde koyalacağız.» dedi.

Philip'le babası çamı arka bahçeye taşıdılar ve mutfağın penceresine yakın bir yere diktiler. Dallarına ekmekek dilimleriyle elma astılar, ağacın etrafına da ayçi-

çeği tohumuyla, buğday taneleri serptiler.

O zaman, bütün kış kuşları, gürültülü, atılğan alakarga, neşeli serçe ve daha bir sürü mini mini kuş ağaca üşüşmesin mi? Bunları duyan çil tavuk da dayanamayıp sıcakık yuvasından çıkmağa razı oldu.

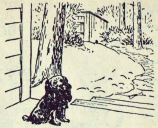
Her sabah, Philip çam ağacının etrafına yem serpiyor ve her sabah da kuşlarla çil tavuk yem yemeğe ağacın etrafına geliyorlardı. Fakat, ne yazık ki, bir tek Gölge evin içinde hapisti. Philip, kuşları korkutur diye onu mutfağa kapıyor, o da pencereden sevgili arkadaşını çil

tavuğun ağacın etrafında dolaşmasını seyrediyordu.

Zavalı Gölgecik artık bir kahraman olmaktan çıkmıştı.

Bir sabah, her günkü gibi, pencereden kuşları ve çil tavuğu seyrederken, bir de ne görsün? Çam ağacına doğru sinsi sinsi bir sarman kedi yaklaşmıyor mu? Birden ağacın üstünde nöbet bekle-

yen ala karga acı acı haykırdı. Bütün kuşlar yükseklerle, daha yükseklerle uçtular.

Sadece çil tavuk yemini gagalamağa devam ediyordu.

Gölge, pençeleriyle mutfağın camını tırmaladı, havladı, homurdandı, fakat nafi... Çil tavuk hiç istifini bozmadan gene ağacın etrafında dönüp duruyordu.

Gölge muşambaların üstünde kayarak can havliyle arka kapıya koştu, açık kapıdan fırlayıp kendini karla kaplı bahçeye attı. Yolun sonuna kadar, nefes nefese sarman kediyi kovaladı.

Geri döndüğünde çil tavuğu kurtardım diye ne kadar da seviniyordu.

Bundan sonra ne zaman kuşlar ve çil tavuk yem yerken sarman kedi yanaşırsa, gene Gölge onu adamakıllı korkutup kovaladı.

Ve her seferinde küçük kara kuyruğunu sallaya sallaya kendini bir kahraman sanarak arkadaşlarının yanına dönerdi.

Çünkü zavalılığa çil tavuğun, iri sarman kediden hiç te korkmadığını kimsecikler söylememişti.

SERÇE

Kışın bütün ağaçlar senindi
Bütün çocuklar seni beklerdi pencerede
Şimdi başka kuşlar da geldi
Sen unutuldu sen serçe
Fakat ben hâlâ seni seviyorum.

Necati CUMALI

Bizim Parmak Çocuk

O ĞLUM Hasan, herkesin sınıfını geçtiğini ve Parmak Çocuktan başka kimsenin bütünlemeye kalmadığını söyledi. Merakla sordum :

— Kim bu Parmak Çocuk Hasan ?

— A... Bilmiyor musun baba ? Gülmeyen, oynamıyan, koşmıyan, konuşmıyan, oturduğu yerden kimıldamıyan sınıfın küçük boylu en zayıf çocuğu. Biz ona Parmak Çocuk diye ad taktık.

— Anladım... Muhakkak bu arkadaşınız sabahları size verilen sütü de içmiyordur.

— Nasıl anladın baba ? Sütü içmediği için hep öğretmenden azar işitiyor.

— Bunda anlamıyacak ne var yavrum. Evinde de yemediği için böyle zayıf kalmıştır. Belki de her yemeği beğenmiyor, her halde istihası da yoktur. Eğer böyle ise hasta demektir. Tabii enerjisi, dikkati, ilgisi, çalışma isteği fazla olmayacağı için de bütünlemeye kalmıştır.

Hasan gözlerini açarak :

— Yemek yememenin sııfta veya bütünlemeye kalmakla ilgisi olur mu baba ?

— Tabii oğlum. Meselâ bir otomobil benzin almazsa yürüyebilir mi ? İşte insan da böyledir. Yeter derecede beslenmeyen canlıların iş yapma ve çalışma güçleri azalır, arkadaşın Parmak Çocuk gibi bütünlemeye kalır. Şimdi önümüz yaz, kışın iştahsız olan yazın daha fazla yeme içmeden kesilir, yaz aylarında yemeklere karşı herkeste bir isteksizlik vardır.

— Neden ?

— Yazın çokluk insanın iştahı kesilir, az yenir, sıcak aylarda vücut fazla kalori harcamaz. Çünkü vücut kısım olduğu kadar ısınmak zorunda değildir. Bundan başka Haziran, Temmuz, Ağustos aylarının bunaltıcı,

cı, yakıcı tesiriyle sinirler gevşer, midede halsizlik baş gösterir. Canımız istemiyor diye yiyecekleri büsbütün kesmek, vücuda kötülük yapmak demektir. Bu sıcak, bunaltıcı günlerde de vücudun ihtiyacı olan besileri almak şarttır. Vücudun, beslenmesi, kanını, canını muhafaza edebilmesi için de bazı maddelere ihtiyaç vardır. Onları iştah yok diye almamak insanı zayıflatır, halsiz düşürür.

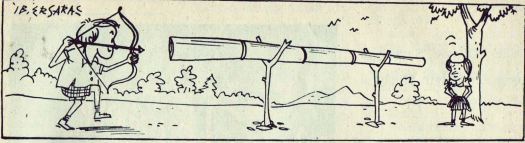
— Peki yazın neleri yemeli ?

— Temel besinlerin başında et, balık, yumurta, süt gelir. Eğer bu yiyecekler iç çekici değilse soğuk bir şekilde söğüş et, haşlama balık, ılık süt, haşlanmış yumurta tarzında alınmalıdır.

— Yumurta ama baba, anneannem yazın yumurta yenmez, diyor.

— Hayır, bu doğru bir düşünce değildir. Yaz aylarında küçük ve orta yaştaki kimselerin yumurtaya oldukça ihtiyaçları vardır ve yazın yumurtayı büsbütün kesmek yanlıştır. O sarı sarı güzel kayısı gibi ortaları var ya, onların vücuda yaptığı hizmeti pek az besli görür. Ya süt, hele ılık süt hem doyurucu, hem iştah açıcı, hem de çok besleyicidir. Çünkü süt protein, şeker, yağ, tuz ve vitaminleriyle iştah açmada bire birdir. Yalnız soğuk içilirse hazmi güçleşir. İlk ılık içilmelidir. Bir de sıcak havaların iştah kesici tesirlerinden kurtulmak için yemekler mümkün olduğu kadar açık havada bahçe ve kırlarda yenmelidir. Kırlarda ve umumî yerlerde yemek yenirken etrafı kirletmemeli, kâğıt ve yemek artıklarını öteye beriye atmamalıdır. Temiz memba sularının yemekler arasında soğuk olmamak şartıyla iştah açtığına da unutma sakın !..

Dr. Kâmrân ŞENEL

GÜLELİM

O DA OKUMUŞ!

Tilki, ağacın dalında ağzında bir peynir parçasıyla duran kargayı görünce seslendi:

— Karga kardeş, senin sesin güzeldir; bir şarkı söyle de dinliyelim.

Karga, peyniri yanındaki dala koyduktan sonra,

— Boşuna uğraşma Tilki kardeş, dedi. La Fontaine'in hikâyelerini ben de okudum.

KAYBOLMUŞ SAYILMAZ MI?

Küçük Hasan — Baba, yerini bildiğimiz bir şeye kaybolmuş denir mi?

— Denmez tabii.

— Öyleyse demin denize düşürdüğüm kol saatim de kaybolmuş sayılmaz; denizin dibinde olduğunu biliyorum...

NE NEZAKET

Misafir — Çocuklar, size bir kutu şeker getirdim. Giderken vereceğim.

Nuran — Ne zaman gideceksiniz amcacığım?

YABANI OLDUĞUNU NASIL ANLAMIŞ?

Müşteri — Garson, şu yediğimin yabani örnek olduğundan emin misin?

Garson — Elbette ba-

yım. O kadar yabani hayvan ki, kesmek için kümeden çıkarıncaya kadar akla karayı seçtik!

Anne — İlâç dolabının yanından geçerken neden parmaklarının ucuna basıyorsun.

Suzan — Uyku haplarını uyandırmak istemiyorum da.

Anne — Dersini bitirince elektriği söndürmeği unutma.

Leylâ — Peki anneçğim.

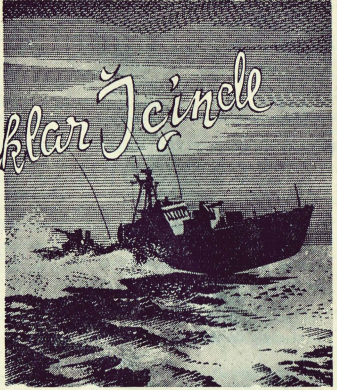
Daha sonra:

Anne — Neden lâmbayı söndürmeden yattın?

Leylâ — Dersimi bitiremedim ki.

Karanlıklar İçinde

KARANLIK bir geceydi. Kaptan Pol'un idaresindeki destroyer, Japonların ele geçirdikleri bir adaya gizlice sokulup bazı şeyler öğrenmiş, geri dönüyordu.

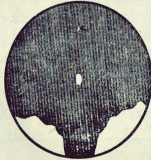
Amerikan donanması birkaç gün içinde adadaki Japon kuvvetlerinin hücumu geçeceklerini biliyordu. Kaptanın vazifesi Japon kuvvetlerinin miktarını, ne zaman hücumu geçeceklerini öğrenmektir.

Kaptan Pol'un idaresindeki Farragot destroyeri Pasifik adaları arasında üç aydan beri seyrediyordu. Kaptan 35 yaşlarında, dimdik, uzun boylu, siyah saçlı, keskin bakışlı bir adamdı. Şimdiye kadar pek çok tehlikeyle karşılaşmıştı, ama bu sefer ona bir Japon gemisi görür görmez kaçmasını söylemişlerdi. Cesur bir denizci olduğu için bu, kaptana çok zor geliyordu. Harb edip onları batırmak çok daha kolaydı. Fakat kaçması için ortada mühim bir sebep vardı.

Japonların adadaki büyük kuvvetlerine, harb gemilerine karşılık Amerikalıların ellerinde çok az gemi vardı. Bu, savaşın, başlarında geçmiş bir olaydır. Japonlar Pearl Harbour'ı bombaladıkları zaman büyük harb gemileri ya batmış, yahut ha-

sara uğramıştı. Ondan sonra bir zaman için Amerikalılar ellerindeki ufak kuvvetlerle ne yapabilirlerse yapmışlardı.

Kaptan Pol'un Japon adalarını gizlice inceledikten sonra olanca hızıyla kaçma-

Resim : 1

sının sebebi buydu. Fakat gece her yerde düşman gemileri gizlendiğinden tehlikeye büyüktü. Kaptan, köprüsünde durmuş karanlığa dikkatle bakıyordu. Gökteki bir

iki yıldızdan başka etrafta hiçbir şey görünmüyordu.

Bununla beraber Farragot'un, Japonların tuttukları iki büyük adaya yaklaştığını biliyordu. Destroyerin, bu iki adanın ortasındaki kanaldan geçmesi lâzımdı. Çok cesur bir denizciydi. Korkmuyordu ama, Japonlar tarafından görülecek olursa içindekilerle birlikte geminin akıbetini çok iyi biliyordu.

Birdenbire subaylarından biri yanında belirdi.

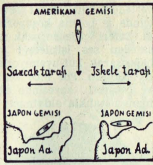
— İki tane Japon harb gemisi tesbit ettik.

— Neredeler ?

— Adaların yanına gizlenmişler. Biri, bizim geminin sancak tarafında adanın burnunun arkasında; öbürü bizim sol iskele tarafımızdan adayı koruyor. Radar resmi görmek ister misiniz ?

Kaptan, yüzbaşını takip ederek radar odasına girdi. Radar, aksettirdiği radyo ışınlarıyla bir cismin yerini

Resim : 2

ve şeklini gösteren alettir. Çok uzaklardaki gemiler ve adalar geminin radar odasındaki perdeye akseder. Gemiciler gece bile olsa perdedeki noktalara bakarak civarda ne olduğunu bilirler.

Kaptan, radar perdesinde 1 No. lu resmi gördü. Resim çok açık değildi. Perde büyük, siyah, çember gibi bir camdı. Camda ışık noktaları vardı. Bu noktalar ne bir gemiye ne de bir adaya benziyordu ama, kaptan bunların ne olduğunu hemen anladı. Resimdeki iki büyük beyaz leke Japonların işgalindeki adalardı. Farragot'un bu iki adanın ortasından geçmesi lazımdı.

Resmin ortasındaki hafif

Resim : 3

beyaz leke Farragot'un mevkiini gösteriyordu. İki adanın burunlarının tam yanında iki ufak leke vardı. Bunlar, saklanan Japon harb gemileriydi. İkisinden biri destroyeri gördüler mi havaya uçururlardı.

Ekranın perdesinde 2 No. lu resim canlandı. Yüzbaşı : — Ne yapacağız ? diye sordu.

Kaptan Pol bir zaman sonra :

— Belki Japonlar bizi kendi gemileri sanıp yanırlılar. Artık geri dönmemize imkân yok. Yapılacak bir tek şey var. Yolumuza devam etmek ve herhangi bir olaya karşı hazırlıklı olmak. Emir verilmiştir.

Yüzbaşı yanından ayrıldı. Dakikalar geçtikçe gemiye bir sessizlikte çıktı. Etrafta çıt çıkmıyordu. Hepsı geminin âkibetini bekliyorlardı. Kaptan radar odasında perdedeki resmi dikkatle takip ediyordu. Adalar ve ge-

Resim : 4

miler yavaş yavaş yaklaşırlar.

Farragot hareket halindeydi ama, radarda sanki Japon gemileri yaklaşmış gibi görünüyordu. Şimdi artık aralarında 3 mil mesafe kalmıştı. Kaptan tekrar köprüye çıktı; karanlık geceye baktı. Etrafta hiçbir şey görünüyordu.

Sonra bir ışık farkeder gibi oldu. Yanlış mı görüyordu ? Dikkatle baktı. Çok uzaktan sancak tarafına doğru bir işaret ışığı yanıp sönmüyordu. Bu, Japon harb gemilerinden birinin düşman gemisi arayan projektörüydü. Farragot'a doğru üç uzun işaret ışığı gönderdi. Japonlar parola veriyorlardı. Farragot'u kendi radarlarında görmüşler, fakat dost mu, düşman mı olduğunu anlıyamamışlardı.

Kaptan üç ışığın «Sen kimsin ?» mânasına geldiğini biliyordu. Eğer Japonların gizli şifrelerini bilse o da «Dostum» diye cevap ve-

rirdi ama, nasıl vereceğini bilmiyordu.

Durum çok tehlikeliydi, herkes korku içinde kaptanın ne yapacağını bekliyordu. Eğer doğru cevap gönderilmezse Japonlar ateş açacak; hepsi de karanlık sulara gömüleceklerdi.

3 No. lu resim Japon gemisinin «Sen kimsin ?» parolasını gönderdiği anda gemilerin durumunu gösteriyor. Gördüğünüz üç uzun çizgi 3 işaret ışığıdır.

Birdenbire kaptanın aklına bir plân geldi. Çok tehlikeliydi ama, yapılacak başka hiçbir kurtuluş çaresi yoktu. İskele tarafındaki gemi, Japon gemisinden sancak tarafına gönderilen şifreyi göremiyordu. Çünkü adanın burnu, görmesine mâni oluyordu. Fakat onlar da kendi radarlarında Farragot'un yaklaştığını görüyorlardı. Belki biraz sonra «Sen kimsin ?» diye soracaklardı. Eğer çabuk hareket ederse oyununa kanıp onu da Japon sanırlardı. İşaretçiye :

— İskele tarafındaki Japon gemisine üç uzun işaret ışığı gönder, dedi.

Karanlığın içinde Farragot'dan Japon gemisine şifreli ışık parladı. 4 No. lu resim bunu gösteriyor.

Dört saniye geçmişti ki, Japon gemisi iki kısa, bir uzun ışıkla cevap verdi. 5 No. lu resim. Muvaffak olmuşlardı ! Harb gemisindekiler onları da Japon sanmış, kaptanı gizli Japon şifresiyle «Dostum» işaretini göndermişti.

Kaptan Pol hemen işaretçiye döndü :

Resim : 5

Resim : 6

ikisi de Farragot'u kendilerinden sanmışlar, geçmesini bekliyorlardı.

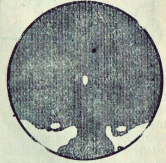
Kaptan tekrar radar odasına koşup resmi takip etmeğe başladı. Adaları ve gemileri gösteren lekeler yavaş yavaş siliniyorlardı. Bir zaman sonra gerilerde kaldılar. Perde, 7 No. lu resimdeki şekli aldı.

— Kurtulduk mu kaptanım ?

Bu suali yüzbaşı sormuştu. Kaptan :

— Evet, kanalı geçebildik, diye cevap verdi. Fakat unutmayın ki, harb içindeyiz. Harbde kurtulmak diye bir şey yoktur. Tehlikeler atlatılır, yahut atlatılamaz. Şimdiki halde bizi batıramadılar.

Gecenin karanlığında güverteadaki mürettebat sevinç içinde iş başına koşuyorlardı. Zaferi, gece en uzak mesafeden ses iletileceği için bağırarak kutluyamıyorlardı. Kaptan Pol ince zekâsı ve cesareti sayesinde düşmanı ustalıkla aldatmıştı.

Resim : 7

— Sancak tarafındaki gemiye iki kısa, bir uzun şifre haberi gönder, emrini verdi. Farragot'un projektörü hemen parladı. 6 No. lu resim bunu gösteriyor.

Yollarına devam ederek beklediler. Dört saniye - on saniye - yarım dakika - bir dakika ! Ne bir sual, ne de top ateşi. Muvaffak olmuşlardı. Harb gemilerinin her

AÇIK HAVA, AÇIK HAVA !

Genç bir adam meşhur bir hekime gitti. Genç, çok zayıftı, benzi solmuş, avurtları çökmüştü, ayakta güçlkle duruyordu. «Doktor bey» dedi, «Bana bir kuvvet ilâcı veriniz. Çok halsizim, ateşim var, uyuyamıyorum. Ah, bir uyuyabilsem !»

Doktor, genci muayene etti; «Sana her şeyden önce açık hava, kır havası lâzım» dedi, «hep evde oturmak doğru değildir. Ben iki gün evde kalsam hasta olurum. Açık hava, açık hava ! Sana bir ilâç da vereceğim. Onun da faydasını görürsün. Ama mutlaka kırlara çıkmalı, açık havada dolaşmalısın. Hava, hava, açık hava ! Asıl ilâç bu !»

Genç, «Ama, doktor bey...» dedi, fakat doktor hemen sözünü kesti : «Siz hastalar hep böylesiniz, doktordan daha iyi bilirsiniz. Aması filân yok ! Açık havada gezeceksin. Her gün kıra çıkıp uzun uzun yürüyeceksin. Tekrar söylüyorum : Açık hava !»

Genç tekrar : «Ama, doktor bey, ben...» dedi. Doktor hemen susturdu : «Evet, hastalar hep böyledir. Ben onu, bunu bilmem. Sana yalnız açık havadan fayda gelir. Her gün kır gezintisi. İşte bu kadar...»

«Ama doktor, benim isim...»

«İşin açık havada bulunmana müsait değilse, kendine başka iş bul, açık havada yapılacak bir iş ! Bütün gün dışarda açık havada kalabileceğin bir iş ! Söyle bakayım, şimdi sen ne iş yapıyorsun ?»

Genç boynunu büktü, üzgün bir gülümseme ile : «Kır postacılığı» dedi, «köy mektuplarını ben dağıtırım.»

TOSUN AĞA, TOSUN AĞA !

Tren bir ara -istasyonda durdu. Dışarda biri, «Tosun Ağa, Tosun Ağa!» diye bağırıyordu. Yolculardan bir köylü merak etti, başını pencereden uzattı ve o anda suratına şiddetli bir tokat yedi.

Canı yanan köylü hemen koştu, istasyon memuruna şikâyet etti. Memur sordu :

— O adamı tanıyor musunuz ?

Köylü :

— Hayır, dedi.

— Senin adın Tosun mu ?

— Hayır !

Memur :

— Öyleyse ne diye başını uzattın ? dedi ve dönüp gidiverdi.

DOĞAN kendi yaptığı oyuncak uçağının pervanesini son bir defa daha çevirerek :

— Haydi bakalım, kendini göster, dedi.

Leylâ ağabeyesine sevgi ile baktı. Oyuncak uçağı sahici uçak gibi duruyordu. Acaba lâstikli kayış yükseklerde uymasını sağlayacak mıydı ?

Doğan oyuncuğı havaya doğru fırlattı. Uçak yükseldi, yükseldi. Çocuklar heyecan içinde çayırdaki koşarak onu takip ediyorlardı.

Birdenbire uçak karşıdaki evlere doğru alçalmağa başladı. İki kardeş merakla uçuşu seyrediyorlardı. Doğan :

— Bahçelerden birine incek, dedi. Bak, bizim bahçeye doğru gidiyor.

Fakat rüzgârın anî bir savruntusu uçağı yeniden yükseklerle doğru uçurdu. Sonra büyük bir hızla inerek komşuları ihtiyar Hatice Hanımın evinin su oluğuna kondu.

— Hay Allah ! Şimdi ne

yapacağız ? Kadın, oradan almamıza izin vermez ki ! Bahçesine topu düşürdüğümüz zaman ne kadar kızdığını hatırlarsın.

Doğan çok üzül-müştü. O sokakta oturan çocukların hepsi Hatice Hanımın çok huysuz, aksi olduğunu bilirlerdi. Hele çocuklar oynarken çiçek bahçesine kazara bir şey düşürürlerse çok kızardı. Leylâ :

— İzin verse bile oraya nasıl yetişiriz ? diye sordu. Keşke daha büyük bir uçak yapsaydın.

— O zaman çok pahalı olurdu. Bunu yapmak için de kaç haftalık paramı bıraktırdım.

Dalgin dalgın, oluktan bir kanadı sarkan uçağına baktı.

— Orada bırakmıyacağım. Fakat ihtiyar hanımdan da izin isteyemem. Elbette bir yolunu bulurum.

Leylâ hayretle :

— Nasıl alacaksın ? diye sordu.

— Merdiven dayıyacağım. Babamın geçen yaz evi boyarken kullandığı merdiven garajda duruyor.

— Fakat Hatice hanım seni görmez mi ? O görmese bile sokaktan geçenler ne derler ?

— Beni hiç kimse görmeyecek. Hava kararınca ya kadar bekliyeceğim. Sonra yavaşça merdiveni küçük pencereye dayayıp oluğa uza-

nırım. Ondan sonrası kolay !
O gece iki kardeş evde herkesin uyumasını beklediler. Talihlerine yağmur yağmıyordu. Gökyüzünde parlayan ay, yollarını aydınlatıyordu.

Biraz sonra sessizce garajdan merdiveni çıkarttılar. Gürültü yapmamağa dikkat ederek komşunun bahçesine geçtiler. O güne kadar hayatlarında gece yarısı sokağa hiç çıkmamışlardı. Oluğun altına gelen pencereye merdiveni dayadılar. Doğan :
— Sıkı tut, düşmiyeyim, dedi.

Merdiven eski olduğu için gıcırdayıyordu. Doğan çok heyecanlıydı. Ya merdiven yan dönüp sivri çakıl taşlarının üstüne düşerse hali ne olurdu ? Bunları düşünmeğe çalışarak tırmanmağa başladı.

İkinci kattaki ufak pencerenin hizasına gelince birdenbire durdu. Evin içinde acayip kızıl bir parlıltı vardı. Olduğu yerden merdiven başına uzanan koridoru görüyordu. Kırmızı ışık aşağı kattan geliyordu. Sonra çatırdayan tahtaların sesini işitti ve siyah bir duman sofayı kapladı. Ev yanıyordu ! Leylâ aşağıdan :

— Neden durdun ağabey ? Ne var ? diye seslendi.

Doğan başını kaldırdı. Kolunu uzatsa hemen uçağına alacaktı. Fakat kızıl alevler koridoru sarmağa başlamıştı. Etrafta kıvılcımlar uçuşuyor, yangın genişliyordu.

Hızla merdivenlerden indi. Kardeşine :

— Ev tutuşmuş, yangın var. Hatice Hanımı uyandırıp haber verelim, dedi.

Bahçeyi dolaşarak ön kapıya gittiler. Hızlı hızlı kapıyı çaldılar. Doğan, mektup kutusunun kapağını kaldırıp evin içine baktı. Koridoru alevler sarmıştı. Hatice Hanımın buradan çıkabilmesine imkân yoktu.

— Çabuk merdiveni getiririm.

Ağır merdiveni taşıyıp yatak odasının penceresine dayadılar. Doğan açık pencereden içeri daldı. İhtiyar komşuları yatağında derin derin uyuyordu. Seslenerek onu uyandırdı. Hatice Hanım önce hayretle ona baktı. Sonra yatağından fırlayıp kapıyı açtı. Koyu bir duzman odayı kapladı. Doğan :

— Pencereye merdiven dayadım, alt kat alevler içinde. Oradan gitmemize imkân yok. Çabuk olun, dedi.

Hatice Hanım ufak para çekmecesini kavradı; merdivenden aşağıya indiler. Leylâ hemen itfaiyeye haber vermek için eve koştu. İki kardeş böylece büyük bir felâketi önlemiş oldular.

Bir saat sonra Hatice Hanımla birlikte evlerinde sıcak çay içerlerken anneleri:

— Anlıyamadığım bir şey var, dedi. Sizin odalarınız evin arka tarafında. Gece yarısı yangını nasıl oldu da gördünüz ?

Doğan kızardı. Fakat Leylâ hemen söze karışıp olduğu gibi hakikati anlattı. Hatice Hanım :

— Benim hiç çocuğum olmadığı için onların halinden anlamam. O yüzden biraz haşın davranırım. Bundan sonra hiçbir çocuğa karşı sert davranmayacağım, dedi. Ama uçağın benim su

ORMAN

Orman söyle bana,
Sana dokunan var mı ?
Allaha yalvaralım,
Cezaya çarpsın onları.

Ahmet Kılıç

HOŞÇA KAL

Hoşça kal biricik okulum, hocam
Neşem, kederim, her şeyim
Hoşça kal...
Hoşça kal anam, babam kadar sevdiğim
Düşümde gördüğüm
Arkadaşlarım hoşça kal...
Bana neler vermediniz, neler
Biricik okulum, hocam
Hoşça kal...

Yıldız MİLYON

oluğuna düşmesi ne büyük bir talih. Allahtan ev de sigortalı. Tamir edilinceye kadar kardeşimde otururum. Ne yazık, kendi elinle yaptığın oyuncak uçak, evle beraber yandı.

Doğan neşeli görünmeğe çalıştı. Evet, onun uçağı yanmıştı ama, kocaman ev de harap olmuştu. Üzgün bir halde :

— Zıyanı yok. Yenisini yaparım, yarından tezi yok

para biriktireyim, dedi.

Hatice Hanım çantasını açarak ona bir tomar kâğıt para verdi.

— Artık para biriktirmene lüzum yok. Beni ateşler içinde yanmaktan kurtardın. Bu sana ufak bir hediyem. Yenisini yapınca beni de çağır, göreyim.

On beş gün sonra hep beraber neşe içinde yeni oyuncak uçağın uçuşunu seyrediyorlardı.

TUĞRUL VE ELMALAR

Tuğrul çok çalışkan bir öğrenciydi. Ama büyük bir kusuru vardı, yazısı okunaksız, kargacık burgacıktı. Üstelik okul defterleri de pek çirkin, kirli ve düzensizdi. Nasihatler, kötü notlar, hattâ cezalar kâr etmemiş, Tuğrul bu kötü huyundan vazgeçmemişti.

Bir gün babası onu manava götürdü. Tuğrul vitrine sıralanmış kırmızı elmaları göstererek; «Bunları alalım» dedi.

Vitrinin süsünü bozmak istemeyen manav, yandaki elma dolu sandığı gös-

tererek : «Bunlar da o elmadandır. Aralarında hiç fark yok» dedi. Ama Tuğrul ille de vitrindekileri isterim diye tutturmuştu.

Bunun üzerine babası, «Gördün mü yavrum,» dedi, «en iyi şekilde takdim edilmiş elmaları beğendin. Öğretmenlerin de ödevleriniz arasında böyle bir seçme yaptığını unutma.»

Tuğrul cevap vermedi. Ama o zamandan beri defterleri eskisinden temiz. Yazısı da bir hayli düzeldi.

SIHIRLI ASLAN

EVVEL zaman içinde kalbur saman içinde bir annenin iki oğlu vardı. Babaları öldükten sonra hep beraber bir dağ eteğindeki kocaman evlerinde kendi hallerinde yaşamağa başladılar.

Bu çocukların büyüğü çok akıllıydı. Bütün işleri idare ederek annesiyle kardeşine bakıyordu, ama çok aksiydi, kimseye iyilik etmezdi. Her yaptığı işe karşılık bir diyet isterdi. Küçüğü ise iyi kalpli, başkalarına yardımdan kaçınmaz, fedakâr bir gençti. Fakat ne yapsın ki, ağabeyi kadar akıllı değildi.

Bir zaman sonra büyüğün sabrı tükenerek kardeşine : — Artık benim sana baka-cak halim kalmadı. Git kendine bir iş bul, başının çaresine bak, dedi.

Zavallı iyi kalpli genç bu sözleri duyunca çok kederlendi, gözyaşlarını içine akıttı, bir iki parça eşyasını toplayıp annesiyle vedalaşmağa gitti. Başına gelenleri anlattı. Annesi o kadar üzüldü, büyük oğluna o kadar çok kızdı ki :

— Vah benim emeklerime ! Böyle zalim bir insan nasıl benim evlâdım olur, şaşıyorum, dedi.

Sonra o da küçük oğluyla birlikte evden gitmeğe karar verip yola çıktılar. Az gittiler, uz gittiler, dere tepe düz gittiler. Günlerden bir gün dağın eteğinde ufak boş bir ev gördüler. İçeri girip geceyi orada geçirdiler.

Ertesi sabah gün doğmadan iyi kalpli çocukçağız baltasını sırtlayıp dağda o-

dun kesmeğe gitti. Bütün gün hiç durmadan çalıştı. Akşam olunca bir de baktı ki, yığın yığın odun kesmiş. Hemen onları sırtlayıp kasabaya satmağa götürdü. Epeyce para kazandı. Annesine :

— Anneciğim, çok şükür artık seni rahat rahat geçindireceğim, dedi.

Ertesi gün de baltasını omuzlayıp dağda odun kesmeğe gitti. Bütün gün çalıştı. Akşam eve dönerken iki tarafı kayalarla çevrili dağ yolunda acayip bir şey gördü. Tam karşısındaki kayanın üstünde taştan bir aslan heykeli sanki canlıymış gibi duruyordu. İyi kalpli genç bunu görünce :

— Her halde bu ulu aslan dağın koruyucusu olmalı, diye düşündü. Hemen yarın ona bir hediye alayım.

Böyle dedikten sonra doğ-

ru pazara gitti. Odunlarını sattı. İki mum satın alarak eve döndü. Ertesi sabah erkenden ormana koştu. Taş aslanın iki yanına tüte tüte yanan mumları dikti. Sonra diz çökerek açılan şansının devam etmesi için dua etti. Birdenbire taş aslan konuşmağa başlamaz mı ?

— Delikanlı, burada ne arıyorsun ?

Zavallı genç şaşırdı kaldı ama, ne olursa olsun, taş aslana başına gelenleri anlatmağa karar verdi.

— Kibirli ve zalim ağabeyim beni evden kovdu. İhtiyar annemle birlikte dere tepe aşttık. Bu dağın eteğine ulaştık. Şimdi dağdan odun keserek hayatımı kazanıyorum, anneciğime bakıyorum. Sen bu dağın koruyucu aslansın. Ne olur, her zaman talihimin açık olması için bana yardım et.

Aslan boğuk bir sesle :

— Dile benden ne diler-sin, dedi. Yarın bu saatte yanına bir su kovası alıp gel, bak sana neler vereceğim.

Delikanlı sevinç içinde aslana teşekkür etti. Sonra pazara, odunlarını satmağa gitti. Kazandığı parayla bir kova satın aldı.

Ertesi sabah erkenden as-

lanın yanına varıp önünde
diz çöktü :

— İşte geldim, dedi.

— Pekiyi yaptın. Kovayı
ağzının altına koy, altınla
doldurayım. Ama kova do-
lunca bana haber ver. Al-
tınlarımın bir tanesi bile ye-
re düşmemeli.

Delikanlı aslanın dedikle-
rini yaptı. Kova sapsarı, çil
altınlarla dolmağa başladı.
Tam dolmadan haber verdi.
Aslan da ağzını kapattı. İyi
kalpli delikanlı aslana tek-
rar tekrar teşekkür ederek
altın dolu kovayı doğruca
annesine götürdü. İhtiyar
kadıncağız bu kadar çok pa-
rayı bir arada görünce ev-
velâ çok korktu ama, oğlu
başından geçenleri anlatın-
ca Tanrıya şükretti.

Ertesi gün de ana oğul
dağın yamacında büyük bir
çiftlikle sıra sıra sığır ve ko-
yun sürüleri satın aldılar.
Yeni evlerinde mesut bir ha-
yat sürmeğe başladılar.

Ana ile oğulun zengin ol-
dukları haberi kısa bir za-
manda büyük kardeşin ku-
lağına ulaştı. Bu sırri öğren-
mek için karısını yanına a-
larak kardeşini ziyarete gi-
tti.

O sırada küçük kardeş
çiftlik işleriyle uğraşmak için
uzağa gitmişti. İyi kalpli an-
ne büyük oğlunu görünce
hasretle kucakladı, ona en
iyi yiyeceklerden, içkilerden
ikram etti. Bir zaman sonra
küçük kardeş eve döndü;
ağabeyisini yeniden görmeyi
nin sevinciyle bütün sırrını
anlattı. Ona da aynı şekil-
de hareket etmesini tavsiye
etti.

Büyük kardeşle karısı böy-
le bir fırsatı kaçırmamak
için hemen işe koyuldular.
Pazardan büyük bir kovayla,
en güzel mumları satın al-
dılar. Ertesi sabah adam or-
mana taş aslanı aramağa
gitti. Aslanı bulunca o da
kardeşi gibi yaparak iki ya-
nına tüte tüte yanan mum-
ları dikti. Duasını etti. As-
lan ona da küçük kardeşine

Hayvanlarda İnsanlık

SAHİBİNİN HAYATINI KURTARAN KÖPEK

Geçen ay içinde bir gün Akhisarda bir çoban kö-
peği, sahibini feci bir ölümden kurtarmıştır.

Süleyman Koyungüder adında bir çoban, sürü-
sünü otlatırken, uykusu geldiğinden, sanki başka

yer yokmuş gibi, ba-
şını demiryolu rayına
koyup derin bir uyku-
ya dalmıştı. Biraz son-
ra Manisadan İzmir
giden otoray, ufukta
göründü. Düdük sesini

işitip otorayın geldiğini gören sürünün köpeği To-
raman, bir anda fırlayıp sahibinin yanına koştu
ve kuvvetli dişleriyle pantolonunun paçasından çe-
kerek onu uyandırdı. Hayvan biraz gecikmiş olsay-
dı, Süleyman mutlaka çiğnenecekti. Çünkü çobanın
sıçrayıp raydan öteye atlaması akabinde otoray
hızla oradan geçmişti. Çoban heyecandan titreye
titreye Toraman'a sarılmış, kendisini ölümden kur-
taran köpeğin ağzını öpmüş ve hemen bir kuzu ke-
serek ona bir ziyafet çekmiştir.

SAHİBİNE DERS VEREN KÖPEK

Geçenlerde bir Alman köylüsü, tavşanın yavru-
larını yiyen evin kedisine fena halde öfkелendiği
için hayvanı bir çuvala koymuş, çuvalın ağzını bağ-
layarak götürüp köy civarındaki bir göle atmıştı.

Fakat köylü eve döndükten biraz sonra evin iri
bekçi köpeğinin ağzında sırsıklam bir çuval taşıya-
rak bahçe kapısından içeriye girdiğini gördü. Çu-
valın yırtılmış bir köşesinden kedi başını çıkarmış,
korkudan büyümüş gözleri ile etrafa bakıyordu.

Köpek kedi ile pek dosttu, iki hayvan birbirleri-
ni çok seviyorlardı. Kediyi efendisinin çuvala ko-
yup bir yere götürdüğünü görünce köpek merak
etmiş, gizlice arkadaşan giderek köylünün yaptığını
görmüştü. Adam oradan ayrılınca hemen göle atıl-
mış yüzerek kediyi kurtarmış; hava alabilmesi için
çuvalın bir köşesini yırtmağı bile düşünmüştü.

Köpek sahibinin önüne gelince çuvalı yere bırak-
tı ve ona, sanki, "Yaptığın bu zalimliği beğendin
mi?" diyormuş gibi dargın baktı.

Köpeğin bu hareketi köylüye pek dokundu, göz-
leri yaşardı, başını önüne eğerek düşünceye daldı.

söylediği sözlerin aynını
söyledi.

Sonra ağzını açıp kovaya
altınları akıtmağa başladı.
Fakat gözü doymayan deli-
kanlı kova dolduğu halde

hiç sesini çıkarmıyordu. Bir
zaman sonra aslan :

— En büyük altın parçası
boğazıma takıldı, elini sok
da çıkarıver, dedi.

Bunu duyan delikanlı he-

men elini aslanın boğazına soktu. Fakat eyvah ! Aslan ağzını kapatmış, büyük kardeşin kolu kıpırdayamaz olmuştu. Boş yere kolunu kurtarmak için çabaladı. Çırpındı, aslana yalvardı. Fakat aslan yeniden taştan bir heykel olmuştu. Nafile, artık kurtulmasına imkân yoktu. Başını çevirip kovaya bakınca altınların yerine taş ve çakıların dolmuş olduğunu gördü.

Gün geçti, akşamın karanlığı çöktü. Kocasının bir türlü dönmediğini gören kadıncağız ormanda onu aramağa çıktı. Adamı bulunca şaşkınlıktan ne yapacağını şaşırdı. Kocası başına gelenleri anlatınca kadın eve yemek getirmeğe gitti.

Ve bu her gün böyle devam etti. Kadıncağız elinde ne var, ne yoksa sattı. En sonunda bir gün artık ekmele satın alacak parası bile kalmadı.

Kocasına derdini anlatıp açlıktan ölmekten başka çareleri olmadığını söylerken aslan o kadar neşelendi ki, kahkahalarla gülmeğe başladı.

Delikanlı da o gülerken, hemen kolunu çekip kurtardı ve karısıyla beraber dağdan inip kardeşinin evine gitti. Başından geçenleri anlattı.

— Ben artık mahvoldum, dedi. Ne olur bana yardım et ! Beni kurtar.

İyi kalpli delikanlı :

— Bütün kabahat sende,

Hakkından fazlasına tamah ettiğin için aslan seni cezalandırdı, dedi. Aç gözlü insanlar her şeylerini kaybederler. Fakat ben seni affediyorum, yakınımızdaki küçük çiftliği satın alacak kadar para vereceğim.

Böylece kibirli kardeşle karısı küçük çiftliğe yerleştiler. Bundan sonra haklarından fazlasını istemeğe tövbe ettiler. Küçük oğluyla annesi de hayatlarının sonuna kadar rahat ve mesut bir ömür sürdüler.

BİLMECE BULMAÇA...

BİR HESAP BULMACASI

101.1
55.5
55.6
25.5

2 3 7 7

Bu sayıları doldurabilir misiniz? Size kolaylık olsun diye şunu söyleyeyim, ki, her sayının üstündeki sayı, aşağıdakinden bir eksik sayıyı gösterir. Yalnız yukarıdaki sayı (9) olursa, altındaki (1) olmalıdır.

TI — MART — YAK
BAK — RIR — TI
DAN — PI — KA —
REK — KAZ — KÜ —
RIR — MA

Bu birkaç heceyi o şekilde birleştirin ki, mart ayı için söylenen sözlerden biri çıksın.

S. R.

Yukarıdaki (S) ve (R) harflerinin arasına öyle harfler koyun ki, ayrı ayrı kelimeler çıksın.

Yukarıdaki tren hangi yoldan giderse istasyona varabilir. Bulun bakalım.

Uçurtma, bu üç çocuktan hangisininindir ?

DOĞAN KARDEŞ'İN MASAL YARIŞMASI

Bizim pek güzel masallarımız vardır. Bunlar kış geceleri, evlerde yaşlı nineler veya başka büyükler tarafından, etraflarında toplanıp kâh merakla, kâh heyecanla dinleyen küçüklere tatlı tatlı anlatılır. Sonra ağızdan ağıza dolaşır. Her halde siz de böyle masallar dinlemiş ve hoşunuza gidenleri başkalarına da anlatmışsınızdır.

Böyle ağızdan ağıza dolaşan masallarımızın daha çok yayılması ve tanınması için Doğan Kardeş bir masal yarışması açıyor ve hepinizi buna davet ediyor.

YARIŞMANIN ŞARTLARI

1. Dinlediğiniz masallar içinde en çok beğendiğinizi bize yazı ile anlatacaksınız.
2. Göndereceğiniz masal mutlaka işitip öğrendiğiniz masallardan biri olacaktır. Kitap, dergi ve gazetelerde okuduğunuz yarışmaya kabul edilmeyecektir.
3. Masal, mümkün olduğu kadar, asıl anlatılan şekil, özel sözleri ve deyimleri ile yazılacaktır.
4. Masalın kimden öğrenildiği belirtilecektir.
5. Masal, kâğıtların yalnız bir yüzlerine, okunaklı bir yazı ile yazılmalıdır.
6. Masalı gönderenin adı, soyadı, yaşı, babasının adı ve işi; okulu ve sınıfı ile posta adresi kâğıdın bir köşesine iyice okunaklı surette yazılacaktır.
7. Yarışmaya girecek masalların Haziran sonuna kadar (Doğan Kardeş, P. K. 217, Beyoğlu) adresine gelmesi lazımdır. O tarihten sonra gelenler yarışmaya giremez.
8. Yarışma neticeleri Doğan Kardeş'in Ağustos sayısında ilân edilecektir.

MUKAFATLAR

Bize vaktinde gelen masallar bir jüri tarafından okunarak en çok beğenilen beş tanesi ayrılacaktır. Bunlar için aşağıda yazılı mükafatlar verilecektir:

Birinciye 50, İkinciye 30, Üçüncüye 20 lira; dördüncüye Fen ve Sanat Ansiklopedisi, beşinciye Doğan Kardeş yayınlarından 10 lira değerinde istediği bir kitap.

Birinci, İkinci ve üçüncü olan masallar Doğan Kardeş'de yayınlanacaktır.

ÖNEMLİ BİR BULUŞ

— Baş 14. sayfada —

lar, temiz elbiseler giyiyorlardı. Aletler kullanılmadan önce asit fenije batırılıyordu. Bu suretle bütün mikropolar ölüyordu.

Cerrahlık, Lord Lister zamanından beri pek çok ilerledi. Fakat modern cerrahlıkta ilme dayanan usulleri ilk defa bulup tatbik eden Listerdir.

Antiseptik usuller ve temizlik pek çok insanları ölümden kurtardı. Joseph Lister gibi adamlar insanlığa yaptıkları büyük hizmetler-

den dolayı unutulmazlar.

Londra'da Lister'in adına bir tıp okulu kurulmuştur. Bütün hayatını insanlığa yardım için harcayan bu büyük âlimi bütün dünya hürmet ve şükranla anıyor.

ÇİÇEK SEVENLERE...

Odanızdaki çiçek saksılarının yanında solmuş, kurumuş çiçek veya yaprak bulundurmamın. Odanızın havasını bozduğu gibi, çiçeklerinize de zararı dokunur, solmasına sebep olur.

MARMARA

Masmavidir suyun
Güzel Marmara
Kimi zaman haşinsın
Kudurursun çılgınca
Kimi zaman durgunsun
Pek sâkinsin o zaman
Kıyıların andırır
Yeni doğmuş çocuğu
Suların mırıldanır
Eski bir şarkıyı
Bu sâkin halinde
Güzel Marmara
Seni sevmemek imkânsız
İnan bana.

Nuran Özyayın

KUZUM

Kıvr kıvr tüyleri var
Kara kara gözleri var
Bahçemizde otlarken
Sağa sola atlarken
Ne çok sevimlidir o
Me, me diye bağırır o
Yakalarım öperim ben
O kapkara gözlerinden.

Oya Özgüven

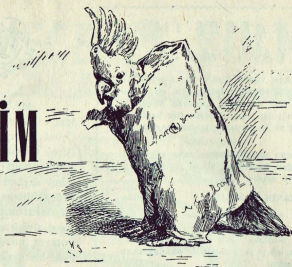
BEN BİR ÇOCUĞUM

Ben bir çocuğum
İşte
Pembe kurdeleli,
Sarı örgülü saçlarım.
Yeşil gözlerim,
Ortalı kaşlarım.
Ben bir çocuğum
İşte
Pembe yanaklarım,
Ucu kalkık,
Topalak burnum;
Çıkık bir dişim.
Ben bir çocuğum
İşte
Bebekli pazen entarim,
Mavi yün hırkam,
Kırmızı terliklerim.

Alev Konuşur

BİZİM

ÇELEBİ

DOĞUM günümde dayım bana Avustralyadan getirdiği yavru bir papağanı hediye etti. Görseniz bayırlırsınız. Yavrunun pamuk yumağı gibi bembeyaz tüyleri, kocaman eğri gagası, kıpkırmızı gözleri var. İsmi ni Bizim Çelebi koydum. O kadar yaramaz ve neşeli bir hayvan ki, hepimizin taklidini yaparak bizi güldürür.

En çok kedi ve köpekleri taklit ederek onları kızdırır, eziyet eder. Yaramazlıklarının sonunda cezalandırılınca, boynunu bükerek :

— Kabahatim mi var, ne kızıyorsunuz ? diye sorar.

Acıkınca :

— Artık kahvaltımı hazırlayın, der.

Susadığı zaman da :

— Çelebi susadı, diye seslenir.

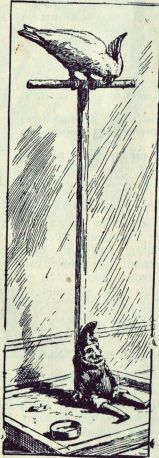
Oburluğu yüzünden has-talanınca kendi kendine :

— Vah Çelebi, diyerek hepimizi güldürür.

Sessizce tüneğinden inip yarı dolu kömür kovaşından kömürleri teker teker dışarı atmak onun en çok sevdiği şeydir. Bunu yaparken bir yandan da gören var mı diye etrafa sinsi sinsi bakar.

Çok marifetli bir papağandır şu bizim Çelebi ! İnsan-ları çok sever. Onun için yalnız kalmaktan hiç hoş-

lanmaz. Diz üstünde oturma-yı, iskemle kenarına, veya omuzunuza tüneyip ku-lağınıza arkadan güzel söz-ler fısıldamayı çok sever. Yüze gülmesini de iyi bilir.

Çok onurludur. Yüz verilme-yip, «Haydi yerine» denirse sanki bir işi varmış gibi ka-pıya doğru gider; çıkarken dargın bakışlarla insanı te-peden aşağı şöyle bir süzer.

Bu marifetli hayvan dans etmekten, saklambaç oyna-maktan da hoşlanır. Büyük kese kâğıtlarının içine sak-lanır. Onu bulduğunuz za-man öyle sevinir ki...

Bizim Çelebi bir hayli ce-sur görünür ama, onun da herkes gibi korktuğu şeyler vardır. Bebeklerden, kukla-lardan ödü kopar.

Onun bu halini bildiğimiz için, geçen gün tüneğinin altına bir bebek koyduk. Oradan uzaklaşmak için yavaş yavaş tüneğinden indi. Geri çekildi. Muzipliğimiz o kadar arttı ki, zavallı Çele-bi'ye eziyet etmek için evde-ki bütün bebekleri getirip tüneğin etrafına dizdik. İş-te bunu görünce Çelebi çil-eden çıktı. Bütün gün sinir-den tüyleri diken diken, göğ-sü inip kalkarak aşağıdaki düşmanlarını süzdü. Derken anı bir atlayışla bebeklerden birini gagasıyla kavrayıp tü-neğine çıktı, onu didik di-dik etti. Sonra diğerlerini de kapıp parçaladı. O gün akşama kadar, «Ben bir şeyden korkmam» der gibi tüneğin-de dimdik ve mağrur durdu.

AVCI DAYININ MACERALARI

